

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERAD TIDNING

IDUN

GRUNDLAGD AF FRITHIOF HELLBERG

FÖR KVINNAN OCH HEMMET

HUFVUDREDAKTÖR OCH ANSV. UTGIFVARE: JOHAN NORDLING.

ÅRETS IDUN-PRISTAGARINNA

Thora Kulle.

IDUNS KVINNliga AKADEMI har tilldelat årets pris för "belönande och främjande af någon förtjänstfull kvinnlig gärning" åt fru Thora Kulle, f. Nilsson, som bekant en af banbryterskorna i arbetet att upplifva och förnya den gamla folkliga textilkonsten. Fru Kulle, som är född 1849 i Håstenslöf, en half mil från Lund, härstammar från en gammal sydsvensk bondesläkt.

Hon började redan under skolåren intressera sig för det arbete, som blef hennes lifsgärning, och fortsatte detsamma äfven sedan hon blifvit gift och bosatt i Lund, där hon har sin välkända öfver med filialer i flera städer, bl. a. som bekant Stockholm. Hennes insats i det textila arbetet skildras här nedan af fröken Lilli Zickermans sakkunniga penna.

DÅ VÅR SVENSKA TEXTILKONST, efter den mer än trettioårig renässansperiod, vid sommarens stora utställning visade den höga ståndpunkt, till hvilken den nu nått, och tillvann sig en uppmärksamhet och en förståelse som aldrig tillförne, fördes tanken osökt tillbaka till dem, som under de första kampåren stodo midt i hetaste striden, modigt öfvervinnande svårigheter, om hvilka vi knappast kunna göra oss en föreställning.

Aldrig ha vi såsom nu förstått den insats, de gjort i det svenska kulturarbetet, eller tänkt öfver, till hvem eller hvilka vi, som nu arbeta, stå i tacksamhetsskuld.

Man inrangerar under "Handarbetets Vänner" allt detta brytningsarbete, men bakom detta namn stå personligheter, till stor del okända för den generation, som nu gläder sig åt resultatet af deras verk.

Främst bland dessa står friherrinnan Sophie Adlersparre och vid sidan af henne såsom Handarbetets Vänner stiftarinnor: Hanna

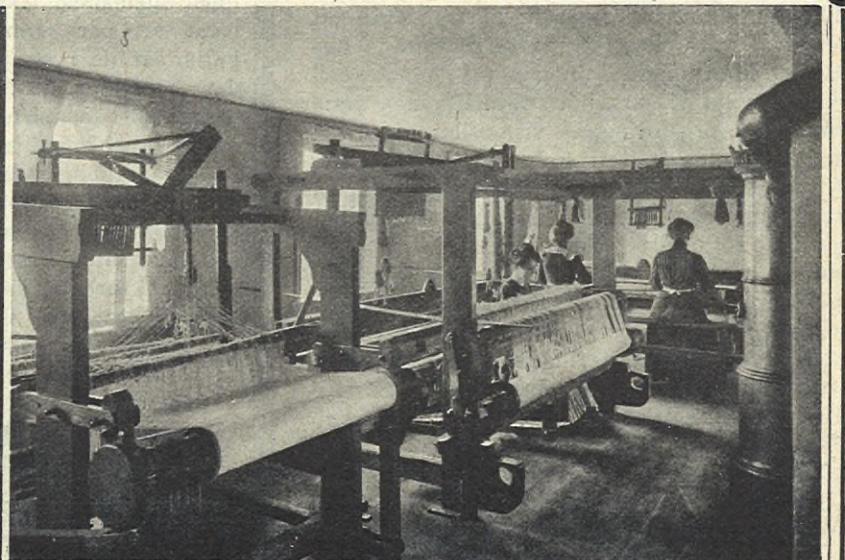
Winge, Molly Rohtlieb, Anna Fleetwood, Alma Schröder, Ellen Ankarswärd, Anna Wallenberg, Selma Giöbel, Elwira Leijonhufvud, Fredrika Linnell, Julia Kjellberg, Siri Dalerus, Sophie Whitlock, Eva Maria Rappe, Eva Kindstrand, Hulda Sohlman, Louise Laurin, Agnes Rijswijk, Rosa Hoffman och Jenny Rossander.

Men det fanns andra, som utom Handarbetets Vänner samtidigt gjorde sin insats, och främst bland dessa måste vi ställa fru Thora Kulle. Så tyckas också hennes samtida göra, då de i en skrivelse till Iduns Kvinnliga Aka-

demi i följande ordalag föreslå henne till erhållande af årets pris:

"Fru Thora Kulle är en af de mest framstående veteranerna på textilkonstens område. Ty för denna speciellt svenska väfkonst har ingen annan kvinna så tidigt, så energiskt och så framgångsrikt verkat som just fru Kulle.

Då år 1875 såväl fru Adlersparre som herr Jacob Kulle besökte Skåne för att taga närmare reda på spåren af den, som det då tycktes, döda skånska kvinnliga hemslöjden, såväl väfnad som knyppling, upptog fru Kulle detta initiativ och ägnade sig omedelbart åt ett ifrigt studium af för den då levande generationen okända gamla tekniker och blef därigenom den första grundliga kännare och utöfvare af desamma. Oändliga svårigheter hade hon därvid att öfvervinna, ej minst det sega motstånd, som hos en något trög landtbefolkning möter "allt nytt — och nytt vore det här, som öfver allt i Skåne, att sätta i gång gammaldags arbeten," säger herr Jacob Kulle i ett bref af 1875.

FRU THORA KULLES VÄFSKOLA I LUND.

Genom fru Kullens i högsta grad solida och omsorgsfulla utförande samt det goda material, hon med otrolig möda och energi visste att anskaffa, lärde man sig från första början ställa stora fordringar på arbeten af detta slag och förstå deras höga kulturella värde. Hennes vackra arbeten lockade till efterföljd, men sporrade äfven efterföljarne till allvarligt arbete. Snart meddelade fru Kulle äfven åt andra sin nyvunna kunskap och kunde redan hösten 1875 skaffa Handarbetets Vänner deras första skånska väfverskor. Något senare anlade hon en verklig väfskola, från hvilken ej blott många skickliga väfverskor, utan äfven lärarinnor utgått åt många håll, bland annat till Handarbetets Vänner och senare till den af dåvarande kronprinsessan på Tullgarn anlagda väfskolan. — — —

Allt detta med varm hängifvenhet bedrifna fosterländska arbete synes oss väl vara värdt den utmärkelse, som det, genom Iduns frikostighet, står i svenska kvinnors skön att gifva. Det blefve i så fall ej blott ett erkännande af personliga förtjänster och af ett samhällsgagnande arbete, utan äfven ett just för stunden lämpligt tack från svenska kvinnor, nu då den verkligt svenska textilkonsten gladt så många svenska hjärtan och visat sig som en heder för hela landet och dess kvinnoarbete.

Följande denna uppmaning, har Iduns Akademi gjort sig till tolk för Sveriges kvinnor och, i det den för året tilldelat fru Kulle det pris, som Idun stiftat till "belönande eller främjande af någon förtjänstfull kvinnlig gärning", framburit deras tack för den stora insats hon gjort i det arbete, hvars framgång hon nu fått bevittna.

Men lika litet som hon därunder stod ensam, lika litet bör hon stå ensam nu, utan vara den representant, genom hvilken Sveriges kvinnor frambära sitt tack till *alla* dem, som utförde röjningsarbetet.

LILLI ZICKERMAN.

Ett nyårsbref till våra läsare.

MEDETTA NUMMER börjar Iduns tjugutredje årgång, om hvilken vår förut offentliggjorda anmälan redan gifvit en så pass allmän öfversikt, att vi nu anse ett uppreparande onödigt. Tidningens hållning och sträfvan den behöfva ingen särskild anbefallning, eftersom de fortfarande som hittills komma att spegla utvecklingen i samfundslifvet.

Nej, hvad vi med dessa rader afse, då vi i det nya årets morgonväkt träda in i de svenska hemmen, är att inviga vår publik i hvad vi närmast ha att erbjuda af bidrag på olika områden, bidrag, som härröra från ett flertal af våra mest kända och skattade författare. Men innan vi öfvergå till denna specifikation vilja vi särskildt framhålla den serie månatliga pristäflingar, vi beslutit anordna med utdelning af ett pris för hvarje gång af 100 kronor eller sammanlagdt tolfhundra (1200) kronor. Af de redan förut offentliggjorda rubrikerna framgår, att serien skall omfatta artiklar i vidt skilda ämnen, men alla hänförande sig till angelägenheter rörande kvinnan och hemmet. Januariartikeln: Husmodern — familjens finansminister! ingår i detta nummer, och samtidigt utlyses ny pristäflan, hvilken återfinnes å annan plats i spalterna.

Vårt romanbibliotek öppnas med Ernst Lundquists fängslade roman »Lyckans

Gertrud Almquist.

Iduns nya litteraturkritiker.

SOM REDAN i det sista fjolårsnumret vår bokrecensent själf gaf tillkänna, har ett personombyte skett inom vår litteraturafdelning. Sedan fru Marika Stjernstedt-Nordström nämligen icke längre ansett sig kunna kvarstå på den post som Iduns skönlitterära kritiker, som hon under tre års tid så talangfullt skött, ha vi sett oss om efter någon lämplig efterträdare och därvid haft förmånen att lyckas engagera den unga författarinnan fröken Gertrud Almquist.

Under det senaste året har fröken Almquist, som för öfrigt inte bör vara obekant för vår läsekrets, då hon i Idun publicerat ett par noveller, fäst uppmärksamheten på sig genom den intressanta artikelserie "Den franska kvinnan", som hon i egenskap af Stockholms Dagblads kvinnliga stipendiat publicerat i denna tidnings spalter. Hon dokumenterade sig därmed som en begåfvad essayist, som med goda kunskaper och en klok uppfattning förenar en klar och elegant språklig formgifning.

Efter att helt ung, knappast fullvuxen, ha framträdt med ett par tre, arbeten, som läto skynta betydande litterär begåfning, har fröken Almquist använt de senare åren till fördjupade studier, hufvudsakligen utomlands. Därunder har hon äfven legat ett par terminer vid Sorbonne i Paris där de ryska studentskorna genom den beundran, de ingåfvat henne, gjorde henne till feminist, om än en mycket måttfull och afvaktande sådan.

Nu har hon, tycks det, på allvar slagit sig ned i Stockholm, tillsammans med sin mor och syster, och det synes som om hon efter dessa tysta år af studier och tankearbete skulle anse tiden vara kommen att tala till några fler än blott till vänkretsen och skriva för någon annan än skrifbordslådan.

Och med denna korta introduktion af vår nya litteraturrecensent, få vi härmed önska henne välkommen till arbetet.

vägar», belönad vid Iduns senaste litterära pristäfling och utgörande en modern lifsskildring med motiv från hufvudstadens teatervärld. Bland öfriga skönlitterära bidrag, som skola inflyta under den närmaste tiden, må nämnas en synnerligen välskrifven berättelse »Kusin Claudia» af Helena Nyblom, en längre novell af Marika Stjernstedt samt en skiss, »Utkastad i världen», af Amanda Kerfstedt. Men detta är långt ifrån allt, som vi ha i beredskap af novellistiska bidrag för de första månaderna. Våra manliga författare komma äfven att representeras i stor utstäckning. Så förfoga vi öfver en ypperlig novell af Henning Berger, »Dubbelgångaren», vidare en skildring af Hjalmar Söderbergs så högt skattade och spirituella penna, som bär titeln »Ungdomsdagar». Den unge, med en gång bemärkt vordne prosaisten och lyrikern Ludvig Nordström kommer att företrädas af två skisser: »Efter många år» och »Bröderna Lomark», och Olof Högbergs drastiska skildringskonst torde bereda vår publik ett vederkvickande löje genom norrlandsteckningen »Skojarbröllopet», som är typisk för författarens penna. Algot Ruhe bidrager med en skiss »Den skriftlärde» och Valdemar Lindholm med »Lapparnas saga om den goda och onda kvinnans skapelse.»

Kulturskildringar, uppsatser af personal- och litteraturhistoriskt intresse m. m. komma äfven att fylligt representeras. I detta nummer begynner akademikern och riksantikvariern Hans Hildebrand en intressant artikelserie, »Ur häfdernas skattkammare», där drag ur forna tiders kvinnolif i Sverige skola få sin belysning. För vänner och kännare af den Tegnérskan tiden torde den hittills otryckta samling af skaldens bref, som en ung litteraturhistoriker dr Karl Stjerncrantz sammanställt under rubriken »En vändpunkt i Tegnérns lif» och försett med en orienterande inledning, bli ett välkommet bidrag till kannedomen om diktarens rikt facetterade personlighet, liksom ock en biografi af fru Emelie Topelius, den finske bardens maka, skriven af fröken Alexandra Gripenberg, en af den finska kvinno-rörelsens främsta, som otvivelaktigt skall finna stor resonnans hos vår publik.

Från våra unga konstnärers värld äro vi i tillfälle bjuda en serie pikant och flott illustrerade »Skisser ur konstnärslifvet», och den briljante humoristen Knut Stangenberg har lofvat att med »rim och gubbar» skildra de nutida egna-hemsbyggarnes vedermödor.

Elsa Törnens författarenamn blir synligt under en förträfflig uppsats om Sömmen. Serien »Mitt första författarskap» fortsättes äfven under detta år och närmast komma Ernst Lundquist, Sigfrid Siwertz, Gustaf Hellström, Olof Högberg, Maria Rieck-Müller, Ellen Lundberg, Märta Starnberg m. fl. att skildra sina första steg inom litteraturen.

I »Spalten om böckerna» kommer fröken Gertrud Almquists finskurna penna att värdesätta bokmarknadens alster, hvarjämte fröken Marie Louise Gagner, som tillfröene med så stor omsorg bedömt ungdomslitteraturen, äfven 1910 har lofvat oss sin hjälp vid detta grannliga värf. För de kvinnliga modernas och de husliga rönens viktiga kapitel svara fortfarande de skattade specialisterna Gwen och Elisabeth Östman.

I våra öfversikter »Från scenen och estraden» slutligen ämna vi som hittills låta Ariel kåsöra öfver teaterns och konsertsalens händelser samt fotografens kamera bidraga med lämpliga bilder.

Landets främsta

litterära och konstnärliga illustrerade familjetidning
bör ej saknas i något hem. Pristäflingar hvarje vecka.
Helt år 6:50, halft år 3:50, lösnummer 12 öre.

IDUN

ÅRETS TOLF KAPITEL

Husmodern — familjens finansminister.

Ett kapitel om hemmets bokföring och hvad därmed sammanhänger.

Prisbelönad uppsats af Agnes Andersson.

HUSMODERN — FAMILJENS FINANS-MINISTER, hvilken "statshvälfning" inbegripes ej i dessa tre ord! Förr var det ju så, att husmodern fick be om hvarje liten slant till föda och kläder; på senare tider har det ändrats därhän i många hem, att hon får en viss månatlig summa att regera med, men därifrån och till att utnämns till familjens finansminister är ett långt steg!

Skulle förändringen blifva till gagn och välsignelse? Helt visst! Husmodern skulle ju sedan bära hela ansvaret för familjens ekonomi, och denna ansvarskänsla skulle hos henne väcka större eftertanke och omtänksamhet — till fromma för finanserna.

Men — äro husmödrarna i allmänhet vuxna denna uppgift? Ja, många äro det; en hel del kvinnor äro som klippta och skurna till att sköta affärer, andra ha haft kontorsplatser, där de lärt sig konsten. Men många återstå helt säkert, som ej förstå mycket härutinnan. Huru skola dessa "fort, bra och billigt" kunna inhämta nödiga kunskaper? Kanske kunna 3 à 4 spalter i ämnet i "Idun" i förening med god vilja lägga grunden, på hvilken hvar och en sen kan bygga upp en finansministertaburet.

Det är fyra grundsatsar, som jag skulle vilja kalla de fyra hörnstenarna i denna grundval: *att spara är en dygd; att lefva öfver sina tillgångar är ett brott; att köpa på kredit är ett fel; att, så vidt möjligt, köpa svenska varor är en plikt.*

Dessa grundsatsar böra med outplånlig skärpa inpräglas i hvarje husmoders medvetande, om hemmets finanser skola kunna skötas väl.

Att spara är en dygd, ja, jag skulle nästan vilja säga en *nödvändig* dygd under hvilka förhållanden man än må lefva. Och det är alls inte så omöjligt, som det tyckes mängen. Tänk bara inte: det går aldrig att spara något på våra inkomster, utan tänk i stället: det *måste* gå, så går det, äfven om man stundom måste försaka något. Om tiderna äro goda och inkomsterna tillräckliga *nu*, så tro ej, att det alltid så skall förblifva! Hur lätt komma inte hårda år, sjukdom, olyckor, och huru väl behöfs det inte då att ha något undansparadt från de goda åren! Och inkomsterna äro nästan aldrig så små, att man inte kan spara något, om man vill. Hur lätt gå inte små onödiga utgifter till 5 kronor i månaden t. ex.? Sätt dem i stället på banken och efter 10 år har ni 735 kronor, räknadt efter 4 % ränta. Om det inte går att taga undan 5 kr., så börja med 2, bara det blir *något* hvarje månad, och se

någon gång i sparbanksboken — det är roligt att se hur det växer, äfven om det går sakta. Sedan man väl har kommit i gång, lär man sig att "vända på tolfskillingen", och det går allt lättare och lättare att spara.

Att lefva öfver tillgångarna bör af hvarje rätt tänkande människa betraktas och bedömas som ett brott — hvad är det väl annat? Man tänker kanske, att man framdeles skall kunna betala nuets extravaganser; men framtiden är bedräglig, och har man bara börjat att draga växlar på framtiden, växa skulderna en snart öfver hufvudet, och det går ej lätt att åter bli fri från denna börda. Ingenting är lättare än att öka på fordringarna, men ingenting vårare än att åter få slå af på dem. Må man därför rädas för att lefva öfver tillgångarna som för ett brott!

Ej heller skall man gifva barnen en dyrare uppfostran än man förmår betala. Det är i hög grad orätt att låta sina barn få denna black om foten, som heter studieskulder! Många kunna ju omsider blifva fria från dem, men för många blir det en börda, som tynger hela lifvet.

Den tredje grundsatsen: att köpa på kredit är ett fel, borde predikas så ofta och så länge, att man kände samma fruktan för att köpa något på kredit som man t. ex. känner för att bränna sig. Intet undergräfvare lättare en god ekonomi; det går så lätt att köpa på kredit, men när räkningarna vuxit sig långa och stora, äro de grufligt svåra att betala. Betalar man däremot allting kontant, har man mycket lättare att "rätta munnen efter matsäcken", man undviker att lefva öfver sina tillgångar och man har lättare att spara in något — *en dygd* drar alltså många med sig! Naturligtvis kan det vara svårt att alltid undvika det, men man får inte vara rädd för att försaka något för sina grundsatsers skull. Liksom mulna dagar komma oss att än mera glädjas åt solskenet, lär oss en och annan försakelse att än mera uppskatta det, som blifver oss beskärdt.

Så kommer den sista grundsatsen: att köpa svenska varor är en plikt. Man tycker kanske att det ej hör hit, men ser man med allvar på husmoderns uppgift som familjens finansminister, finner man att hennes insats i o. m. att den blir till gagn för hemmet, den lilla familjen, blir det äfven för staten, den stora familjen. Hon bör alltså besitta *något* af samma vida syn på finanserna, som fordras af statens finansminister i så eminent grad. Genom att såvidt möjligt köpa svenska varor, främjar hon det egna landets industri, skapar allt flere och flere arbetsmöjligheter för landets egna arbetare,

då däremot köp af utländska varor drager pengarne och förtjänsterna *från* det egna landet. Och genom att främja landets, statens finanser, främjas hvarje enskildt hems. Dessutom bör det vara en kär plikt för oss att hålla allt *svenskt* i ära.

Ja, det var ju gamla sanningar allesamman, men jag tror inte det finnes några nya, som bättre kunna vara en husmor till nytta än dessa.

Så kommer kapitlet om hemmets bokföring. Den kan vara ganska enkel, men *måste* föras noggrant. Två anteckningsböcker i format 10 × 16 cm., hvaraf den ena användes till hushållsbok, den andra till kassabok, kunna vara tillfyllest. Man linjerar upp dem med datumkolumn och dubbla och enkla kolumner för kronor och öre, som synes här nedan. I hushållsboken föras alla utgifter för mat, dryck och tvätt; de olika posterna föras i första kolumnen, räknas samman hvarje dag, då summan föres ut i andra kolumnen; vid månadens slut räknas alla summorna tillsamman.

Kassaboken delas upp i en Debet-sida, den vänstra, och en Kredit-sida, den högra. Å debetsidan föras alla inkomster, å kreditsidan alla utgifter; sist i månaden införes summan för hushållet, hvarefter summorna räknas samman, då det visar sig, om debet och kredit "gå ihop". Skillnaden skall stämma med det öfverskott man har i kassan. Vankas det inkomster den första i hvarje månad, bör man också den första sätta in det öfverskott man har från förra månaden, alltid fås det något i ränta. Man för då in i kassaboken å kreditsidan: 'insatt å motbok' samt summan i kolumnen; annars betecknas detta öfverskott som 'saldo', i båda fallen gör man sedan summa, som blir lika å båda sidor — *om* man fört in ordentligt; stämmer det inte, har man glömt någon post, som det gäller att uppdaga, går det inte, får man föra in det under någon lämplig rubrik — diverse t. ex. Så börjar ny månad å två nya sidor; har man öfverskottet i kassan, föres det in som saldo å *debet*-sidan. (Se nedan!)

I slutet af kassaboken linjerar man upp två sidor med kolumn vid kolumn, den första för månad, de andra för kronor och öre; till rubrik sättes sammandrag; två linjer under rubriklinjen drages ett streck, som bildar ett s. k. hufvud, ofvanför hvarje kolumn skrifer man så i "hufvudet" en rubrik, t. ex. kläder, hushållet, nöjen, skatter etc. Vid hvarje månads slut gör man en sammanräkning af alla utgiftsposterna i kassaboken sålunda att man räknar samman alla utgifter, som höra under rukriken kläder, alla som höra under rubriken nöjen och

Begär alltid

Granit-emaljerade

Giftrika och syrefasta.
Prisbilliga.

KALMAR ÅNGKVARNS A.-B:s

tillverkade af utsökt råvara på tidsenligaste sätt, äro nutidens förnämsta.

KOCKUMS KOKKÄRL

Fås på begäran öfver-
— allt i hela världen. —

Hafregryn & Sundhetsmjöl

SVEA

Finnes hos hvarje välsorterad specerihandlare i riket.

Prisbelönda med högsta utmärkelser.

En droppe parfym. Af Elisabeth Kuylenstierna-Wenster.

»HVARFÖR går du upp till henne,» tänkte Inga, när hon tryckte på knappen och hörde den elektriska klockans nervösa vibrerande fortljuda genom tambur och serveringsrum. Hon hann fortsätta sin tankegång: »Du blir stygg och afundsjuk af att se hennes lyx; du kommer hem sur och obehaglig. Vänd om, det är inte för sent! Sybarit och parasit som du är!»

Men hon vände inte om, därför att allt innanför den stängda dörren frestade henne. En sådan våning vid Strandvägen var för henne, uppifrån ett af Södra bergens utdöende hus en raffinerad njutning. Hon hade en rik väninna, som kunde hålla henne à jour med samhällets lyxstegring; det var henne omöjligt att inte åtminstone ett par gånger om året hemsöka den forna skolkamraten. Så småningom hade förhållandet emellan »de oskiljaktiga» tunnats ut till vänlig tolerans å ena sidan; Ingas känslor hade också bleknat betydligt, men hon drog sig icke helt tillbaka. Ibland ville hon insupa rikedomens atmosfär.

Jungfrun visste hvem hon var, synade med sidoblickar utan nämnvärd diskretion kappan och hatten och sade, att fröken stode på väg att gå ut. Hon skulle anmäla. — — — »Var så god och stig in!»

Inga rätade på sig. Hon pinades af att stå i tamburen och vänta. Där var tiggarnes plats. Hon hade försökt det också — hos tant Alice, som hvar jul gaf dem gamla kläder med försäkran, att åt dem skulle de bli utmärkta; — hos farbror Teodor, som alltid tog henne under hakan och ville ha »lilla pussen» för de 20 kronor han lämnade; — hos skolföreståndarinnan för att nigande fråga, om hon hade hopp att få gå som frielev ännu ett år. — — —

A, hon hade mycket att minnas, när hon stod i en tambur. Nu gick hon öfver en mjuk matta, hvilken som stora, varma händer tog emot hennes fötter och gömde hålen under sulorna. —

Jaså, de hade fått ny elektrisk krona, sedan hon var här sist. Den hade väl varit tänd i går på Doras födelsedag! — Så mycket rosor! — Och nejlikor! — De skära lyste som små dockansikten emot henne. — Blommor hvart hon såg.

Dora hade fyllt aderton år — liksom hon själf. De hade födelsedag på samma dag. Hon ville inte minnas sin egen. Den hade förflutit tyngre än de andra dagarna i veckan. Mammans lilla fattiga violbukett hade hvarken värmt eller gladt, fastän det varit meningen. »Goddag, Inga!»

Dora var som en modell från Magasin du Louvre, en af de lefvande med stort, ljusst hår och en figur, som tycktes modellerad. Hon måste kallas en förfärligt stilig gångklädermänniska.

»Goddag, Dora, du har väl knappt tid med mig? Emma sa' du skulle gå ut.»

»Ja, det skall jag — och fotograferas, kära du» — — — hon log hemlighetsfullt — »Det är någon, som nödvändigt vill ha mitt konterfej.»

»Jaså — löjtnant förstås.»

»Hvad annars, söta du? — Jo baron...»

»Och rik?»

Inga gaf snärten med skälvande läppar. Henne skulle väl aldrig en löjtnant se åt.

»Nej, det tror jag inte. Det behöfver jag inte tänka på. — Den största buketten, den med bara röda rosor, är från honom.»

»Gratulerar.»

»Tack — jag skulle be dig sitta förstas, men jag har så väldigt brådtom. Har liksom stämt ett litet möte. Ah! — — —»

»Jag skall inte uppehålla dig. Adjö, Dora.»

»Nej, men Inga, jag tror, du är ond — eller afundsjuk kanske!» Dora skrattade klingande mjukt och instuderadt.

»Kom skall jag bjuda dig på Dralles allra finaste parfym! Jämt en droppe skall man ha för att lukta som den härligaste ros.»

Hon ilade in i sin sängkammare för att hämta flaskan. Inga stod kvar i den lilla flicksalongen, ett rokokomuseum en miniatyr.

»Nej tack, jag vill inte ha din parfym,» skulle hon ha sagt. »Nej tack, den passar inte för mig.»

Men orden kommo inte öfver läpparna. Där- emot greps hon af en sjuklig längtan efter den enda droppen parfym, hvilken skulle förvandla hennes dag, följa henne som en lätt och ljus lyckoförnimmelse ifrån den tiden, då pappa hvarken gjort slut på förmögenheten eller sitt eget lif, då de ansågos för »ett fint hus». Det var då Dora och hon blefvo oskiljaktiga. — »Ser du, en sådan liten bedårande flaska! Enastående slipning lär det vara. Jag fick tre likadana. — Men hvar skall jag hålla?»

»På min fula, gamla kappärm, om inte parfymen känner sig förnedrad.»

»Usch, hvad du är besk!»

»Les extrêmes se touchent. — Tack! Ah, det är ju riktigt som rosor, tack!»

Ingas ansikte var som förvandladt. Hon njöt vällukten med hela sin varelse. Blomsterdoft älskade hon. Mammans violer hade stått i blomsterhandeln som skylt. Hon hade fått dem billigt, men de vissnade genast.

»Din toka, hur kan du se så salig ut för litet parfymers skull! Vill du ha en droppe till, skall du gärna få, men då kommer du att lukta kolossalt starkt.»

»Tack, Dora — det gör ingenting — vill du så — — —»

»Men sen vill jag inte gå i sällskap med dig.»

»Det vill du inte ändå.»

»Nu skall du inte vara dum — när jag är så frikostig.»

»Tack.» Ingas smala, bleka ansikte hade fått ett svagt skimmer, som ersatte rodnad. Det dröjde kvar och gjorde uttrycket mjukt, nästan ömt kring den fina munnen med de blodfattiga läpparna.

Hon kom ned på gatan och tyckte, att hon var en annan än nyss. Med den råkalla luften blandade sig en stark rosendoft, som från en aflägsen trädgård, full af solglödande unga rosor.

Att himlen var grå och väglaget söligt, märkte hon knappt längre. Hennes fötter dansade fram på osynliga rosor, fort och gladt. Ögonen tindrade.

Här, i den fina stadsdelen, där luften var impregnerad med artificiella blomsterdofter, gaf ingen akt på henne; de trodde icke ens, att det var från den lilla, illa klädda personen

parfymlukten kom. De gingo henne förbi med likgiltighet eller med en snabb tanke på, att hon inte hörde Östermalm till. Som en liten smutsig papperslapp, vinddrifven från något håll, verkade hon.

När hon hunnit öfver Norrbro, blef det olika. Här hade hon eljes just tänkt att hon skulle få gå i fred med sina fantasier. Västerlånggatan var hon van att gå — modern sydde kravatter till en fabrik, och när det var brådtom om jularna, fick Inga hjälpa till på kontoret. I det stora huset med vapnet öfver porten var det —, hon trodde sig säkert hitta, om hon också blundade, och nu skulle hon börja här och ha hela hemvägen för sig att sätta ihop en riktigt stämmningsfull historia om en flicka, som hette Inga och var på bal och...

Hon klädde sig, hon satte rosor i håret — — så blef hon knuffad åt sidan med ett glåpord af det slag, hon hört uppe i brinkar och nere i gränder.

Skrämd skyndade hon på och försökte återknyta drömmen. Men hon kom icke långt. Än väcktes hon af oförskämtd stirrande blickar, än af fräcka ord.

Förskräckt sprang hon upp i Tyska Brinken, tog litet snö från kyrkogårdsstaketet och gned med den bort parfymen. Men det hjälpte inte mycket. Rosendoften satt i. Och plötsligt började den äckla henne. Med hårdt bultande hjärta sprang hon hemåt på de minst trafikerade gatorna, hvilka lågo tysta och snötäckta i det grå förmiddagsljuset. Hon tänkte inte längre. Gråten satt som en klump i halsen på henne. Hennes stora glädje hade blifvit så fattig och ful. Bara hon väl vore hemma i de små rummen, där var hon åtminstone skyddad.

Hon flaxade framåt som en skrämmd fågel; armarna slog som trötta vingar, och fötterna arbetade tungt i modden.

»Se på den där tossan, hon har brådt till Konradsberg,» skrek en gatpojke till en annan, och gapskrattet skallade.

Aldrig skulle detta händt, om hon haft dyrbara kläder och fått gå med rika, eleganta väninnor, tänkte hon midt i sin andfådda ångest.

Ändtligen stod hon utanför det lilla fallfärdiga huset uppå på Söder — hennes hem.

Modern hade sett henne i fönstret och kom och öppnade.

»Hvad är det, Inga, hvarför ser du så förstörd ut?»

Men Inga svarade ingenting. Med ett häftigt ryck slet hon upp kappan, krängde den af sig och kastade den i snön. Därefter gick hon förbi modern, in i deras gemensamma sängkammare, och borrade ned hufvudet i en stor, sval kudde.

Hon grät förtvifladt utan att själf veta hvarför. Om hon kunnat förklara tårarnas orsak, skulle hon kanske sagt, att de kommo af förödmjukelse, men det var så mycket, mycket annat, som gjorde dem bittra och salta: fruktan för det långa, karga lifvet, som hon hade så svårt att komma tillrätta med — och längtan, först och sist längtan efter det, som aldrig blefve fattiga Ingas.

Hvarje husmoder **Barngarderoben** Hvarje sömmerska
bör **likaså.**
prenumerera på **12 häften årligen.**
Pris för helt år 3 kr.: halft år
kr. 1:60. Lösnummer 30 öre.

PÄRMAR

till IDUN 1908 och föregående år

tillhandahållas till följande priser: Iduns pärmar, röda med guldtryck kr. 1:50 Iduns romanbibliotek, röda eller gröna 50 öre. Iduns Hjälpreda, röda eller gröna 50 öre. Kunna erhållas i närmaste bokhandel eller direkt från Iduns expedition, om rekvisition och likvid i postanvisning insändes.

O, ÅR SOM GÅTT...

O, ÅR SOM GÅTT, gif att min ungdoms visa
på nytt må sakta vid mitt öra ringa
i dur och moll, innan dess toner svinga
sig mot den kust, där minnena förlisa.

Min ungdoms år, hur kunde jag ej glömma
och andas lust i sorgens vilda blomma,
den vallmodoftande, som från de tomma
och vida rymderna sig vändt att drömma.

Att drömma och se in i egna världar
af sagoskimmer, där en aning ilar
som sky i skyars vimmel. Aldrig hvilar
det vilsna moln, som steg från längtans härdar.

O, år som gått, ibland var allt en smärta
att skugglikt tyst mot svunna skuggor sväfva,
men sorgen kunde lätta slöjor väfva
att hölja i ett rosenskir mitt hjärta.

Och undrande jag såg mig om att skåda
hvad väl det var som kunde mig bedröfva,
när nya vårar björkens grenar löfva
och solskensvärme för mitt väsen båda.

O, ungdomsår, gif att i kvällens timma,
då inga morgondagars himlar skina
i osedd glans, när skymningsstunder sina,
ditt vackra ljus må mot mitt öga glimma.

Gif, år som gått, att endast lust jag andas
ur sorgeskalkar, där min ungdom drömde,
tills hela lifvets bländverkslek jrg glömde
för hägringen att se min framtid randas...

JANE GERNANDT-CLAINE.

Ur häfderernas skattkammare.

SPRIDDA DRAG UR
UNDER FORN- OCH

NORDISKT KVINNOLIF
MEDELTIDEN AF

I. Nordisk kvinnodräkt under 900-talet.

STADEN BORGHOLM är af ett ganska ungt datum: dess grundläggningsurkund är utfärdad år 1816. Men staden blef anlagd å en ort, som uppenbarligen af gammalt haft stor betydelse genom en talrik befolkning och genom drifvande af köpenskap. Om det senare vittnar namnet på den närmaste — helt nära liggande — kyrkan, som heter Köpings, om det förra den ofantliga massa af fornminnen, som fordom funnos i dennas närhet. Kyrkan ligger i en sänkning af landet innanför den efter kyrkan och socknen uppkallade Köpingsviken. I väster lyfter sig det i öfverytan släta kalkberget, som stupar mot landsvägen och strandområdet med en tvärbrant af ett synnerligen pittoreskt utseende. I nordost stiger marken småningom och bildar en höjd eller s. k. klint, efter hvilken den uppe på slutningen liggande byn fått namnet Klinta. Dälden kring kyrkan, kalkbergets platå, slutningen mot Klinta by voro fordom så godt som täckta af fasta fornlämningar, af hvilka nu endast få och enstaka liggande finnas i behåll. En karta från 1700-talet visar den stora samlingen, stenkretsar, grifter, resta stenar — bland dem är en tecknad med runor — o. s. v. stöta intill hvarandra. Inom detta fornlämningsrika område hittades år 1775 en silfverskatt, af hvilken en del hamnade i statens historiska museum. Till denna skatt hör den lilla kvinnobild som här är återgifven i verklig storlek. (Fig. 1.) Det på denna bild nedlagda arbetet är ej af särskild märklighet, men vi hafva här för oss en ganska intressant kostymbild. Håret är hoplagdt i en rätt lång chinjong, kring halsen sluter sig en snäf linning, klädningen sammanhålls vid midjan af ett bälte och avslutas ned- och baktill med ett långt släp. Ärmen är nedtill snäf.

Man har haft många funderingar om utseendet af dräkten under vår forntid och en del af dessa hafva varit af en ganska fantastisk natur. Här föreligger emellertid en verklig, om än endast skisserad kostymbild från vår forntid.

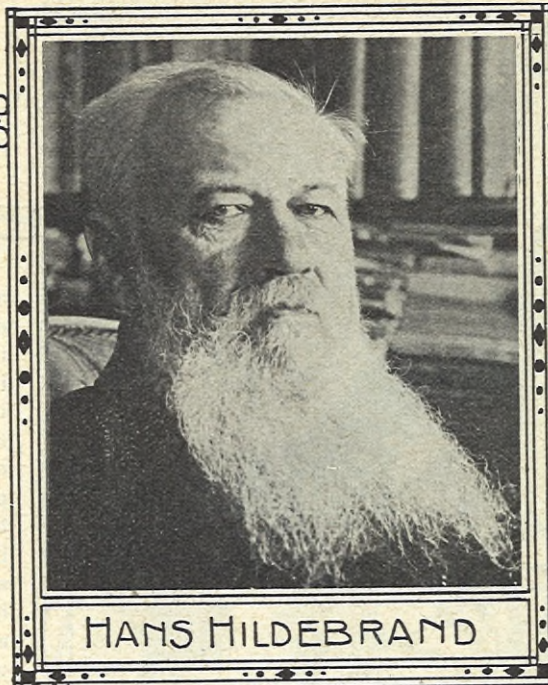
Hela dräkten är enkel till snitt, färgerna kunna emellertid hafva växlat och bårder hafva varit påsömmade. De öfriga föremålen i fyndet visa, att enkelheten i grund och botten icke var så stor, ty man bar många smycken. Vi hafva här en mycket prydlig armrings bild af flere om hvarandra virade silfvertrådar, kedjor af silfvertråd, som varit fästa vid något smycke och som uppburit dels små bladformiga silfverbleck dels en ring med flere berlocker dels den här ifrågavarande kvinnobilden, vidare några rikt ornerade hängsmycken, hvilka utgjort delar af en collier.

Till hvilken del af vår forntid kan denna lilla kostymbild hänföras?

Till skatten höra, utom det redan omtalade, två arabiska eller s. k. kufiska mynt. Dessa sakna bilder, de hafva i stället båda sidorna fyllda af skrift. Här läsas verser ur koranen samt uppgifter om myntherren, myntningsorten och präglingsåret. Det sistnämnda plögade dess värre icke förekomma å de samtida västerländska mynten.

Fig. 1.

HANS HILDEBRAND

Det fanns en tid, då Sverige, kunna vi säga, öfversvämmades af arabiska silfvermynt, hvilka fördes på handelsvägarna norr om Kaspiska hafvet in i hvad vi nu kalla Ryssland, genom detta land fram till Östersjön och, öfver detta haf, i främsta rummet fram till Gotland. Så kom en tid, då västerländska, hufvudsakligen tyska och engelska (angelsaksiska) mynt, anlände till våra bygder och förenades där med de österifrån komna. Till sist blefvo de västerländska mynten allena eller så godt som allena rådande i våra myntskatter, i hvilka då någon gång enstaka orientaliska mynt uppenbara sig.

Det yngsta i Sverige funna arabiska myntet är prägladt år 1010. Den närmast föregående tider är representerad endast af enstaka mynt, som efter de gamla, då ur bruk komna handelsvägarna smugit sig fram till Norden. De västerländska mynten började komma in i våra myntskatter under den senare hälften af 900-talet och de forforo att komma till Sverige under ett helt århundrade.

Då man, såsom i Klintaskatten, träffar två enstaka arabiska mynt, angifva deras årtal gränsen nedåt — skatten kan ej vara nedlagd före myntens präglingsår, men vi veta icke huru länge mynten varit i omlopp först i hemlandet, sedermera hos oss. De arabiska mynten kommo ej heller hit enstaka, utan i större skatter, och det är skattens yngsta mynt, som äro bestämmande för dess ålder. Vi veta icke, ur hvilken skatt de två Klintamynten äro komna, vi veta icke, om denna innehöll endast österländska mynt, utan äfven västerländska, om icke möjligen de senare utgjorde flertalet. Med hjälp af de två arabiska mynten kunna vi icke afgöra om Klintaskatten och med denna kvinnobilden tillhöra 900- eller 1000-talet.

Vi få då se till, om upplysning i detta hänseende står att vinna på annat håll.

Jag nämnde nyss en ring af silfvertråd med berlocker. (Fig. 2.) Hvad tre af dem — alla lika — skola föreställa, kan jag icke säga, två föreställa dolkar och en återgifver ett eldstål af den form, som under järnåldern var vanlig — en smal skifva med uppböjda ändar, hvilka i berlocken blifvit hopflätade. Denna berlock är ganska viktig. Elden var synnerligen helig för våra fäder, liksom för många andra folk. Elden var lysande, värmande, renande. Härden, på hvilken elden brann, var bostadens medelpunkt. Den himmelska eldens likaväl som den elds, hvilken brann i människornas boningar,

gud var Tor, som icke allenast med åskvigen dödade jättarne, utan ock gaf helgd åt familjelifvet. Det är om honom eldstålet påminner. Amuletter i form af eldstål förekomma i flere af våra silfverskatter. De hafva antagligen varit lika allmänna som andra, hvilka hafva form af en hammare, vapnet som Tor slungade mot jättarne och som vid ingående af ett giftermål lades i brudens knä. Eldstålsberlocken hänvisa oss därför till den hedna tiden. Men hvem kan säga, vid hvilken tidpunkt gränsen är att draga mellan heden och kristen tid på Öland?

Vi hafva således ännu icke kommit till något fullgiltigt resultat med afseende på tidsbestämningen. Vi få därför göra ännu ett försök.

Bland halsbandets hängsmycken finnas några, som hjälpa oss fram. Till en liten midtyta sluta sig tre i filigran utförda smala band, hvilka ändar böja sig mot hvarandra och slutas samman, så att det hela blir en ring af oval grundform. Vi kunna säga, att hvar sådan ring är en stiliserad form af eldstålet. Smycken med denna ornering förekomma i silfverskatter, hvilka mynt äro arabiska, utan inblandning af västerländska. Alltså finnes all sannolikhet för att Klintaskatten tillhör tiden innan de västerländska mynten kommo till Sverige, med andra ord tiden före 900-talets slutperiod.

Kvinnan håller i den framsträckta handen ett litet föremål, som, nedtill smalt, småningom vidgar sig uppåt. I grafvar på Björkönen i Mälaren, hvarest vi hafva att söka Ansgarii Birka, har man funnit glasbägare af denna form. De hafva ingen fot, kunde således icke ställas bort, utan måste läggas, såvida man icke hade för dem afsedda holkar, liksom förr i världen för sodavattensflaskorna. Bägare af denna form hittas i kvinnografvar.

Hvem är då denna kvinna, som räcker fram en bägare?

På Gotland förekomma i rätt stort antal stenhällar med regelbundet tillhuggna kanter och med framsidan fyllt af bilder. Bottenytan har blifvit nedsänkt, så att bilderna höja sig öfver denna i platt relief. Man kallar dessa minnesvårdar bildstenar. På några af dem se vi en ganska märklig framställning. En liten man kommer ridande på en häst med åtta ben och mötes af kvinnor, som hålla bägare i handen. Den åttafotade hästen är naturligtvis Odins, men den lille mannen kan icke vara guden själf, ty han skulle helt visst till sina mått bättre svarat mot hästens. Det är den i strid fallne krigaren, som på Odins häst rider till Valhall och där mottages af valkyrjorna, som bringa honom välkomstbägare. Vår kvinna är således en valkyrja. Härmed visas vi åter tillbaka till den hedna tiden.

Jag skulle skriva om kvinnodräkten under 900-talet, men har kommit att tala om mycket annat. Detta har emellertid varit nödvändigt för att visa, att talet om 900-talet icke var ett förluget ord. Det kan ej heller skada, att denna bevisföring kommit med. Den gifver åtminstone en antydning om de metoder, som användas af nutidens arkeologer.

HANS HILDEBRAND.

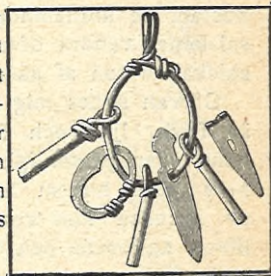
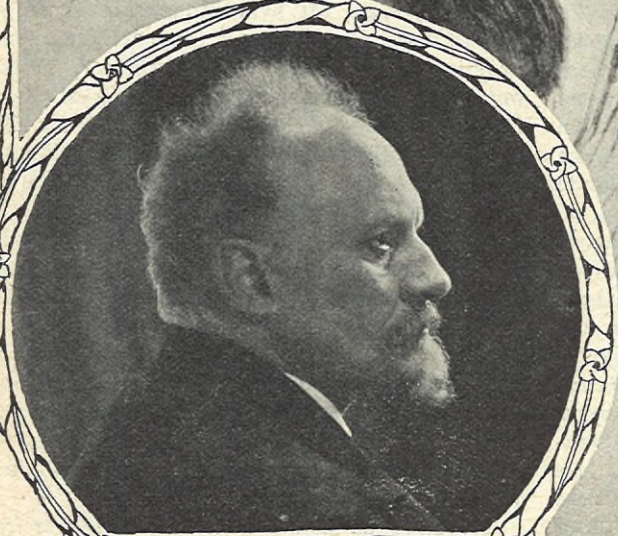

Fig. 2.

Från Katarin

SÖDERPOJKEN SOM OCH BLEF EN RY

ALLAN ÖSTERLIND

SPANSK DANSERSKA.

att förstå att Allan Österlind är en man med fantasi och humor både i arbete och lek. Skalken glittrar i hans ögon, då han till exempel talar om, hur ett par af hans kamrater en dag hade sorgligt ondt om pengar och under sin promenad på bulevarden mötte en kolbärare, hvilken plågades af den mest ohyggliga tandvärk. De lade genast beslag på karlen och förde honom hem till sitt kvarter, där det fanns en tandläkare med hvilken de stodo på vänskaplig fot och som för tillfället var bortrest. De båda konstnärerna utförde nu den dentala operationen med noggrant utnyttjande af sin väns alla instrument, och sedan de hållit på att göra sin kund galen af smärta för att få ut tanden, måste denne gälda pinan med fem francs. De bägge artisternas näringsbekymmer voro för ögonblicket aflägsnade, men icke så kolbärarens sjuka tand, ty den satt alltjämt kvar, medan naturligtvis en af de friska blifvit bortopererad. —

Österlind gjorde sina första artistiska lärospån vid akademien här hemma, men redan i antiskolan tyckte han sig ha fått nog af den akademiska luften och for till Paris — det var omkring 1877 — där han blef elev af skulptören Cavelier och fick första priset för modellering efter naturen. Samtidigt åtnjöt han undervisning vid École des beaux-

CIGARETTRÖKA.

ONSTNÄREN ALLAN ÖSTERLIND är stockholmsbarn af födsel, en äkta södergrabb, hvars klackjärn på 1860-talet hamrat mot kullerstenarne i Katarinas backiga smågator och som druckit de första klunkarne ur kunskapens källa i klassrummen i Katarina realskola.

Det gamla lärdomshuset med fönstren mot kyrkogården och trappstegen nötta af flere generationer stockholmspojkar har sedan dess bevarats i tacksamt minne af

den vuxne mannen med det stora konstnärnamnet, och när han nu i slutet af förra året efter en långvarig vistelse i främmande land besökte sin fädernestad, var det närmast för att den forne lärjungen ville begåfva Katarina realskola med ett konstverk af sin pensel. Däraf kommer det sig att ena kortväggen i skolans rätt mörka bönsal nu prydes af en ljus och färgfrisk triptyk, "I lifvets vår", hvars motiv med den af frukträdskogar lysande Bretagne-kusten, de kransbindande flickorna, de båda unga älskande, som i solskenet vandra öfver fälten, och den lyckliga familjegruppen, skall skicka en ton af skönhet och lifsjubel in i gossesinnet.

Gåfvan synes mig för öfrigt helt karaktäristisk för gifvaren, den är frisk, ljus och full af ungdomslynne och ungdomstankar som hans egen personlighet är och helt visst alltid varit. Man behöfver bara höra honom berättas om pariseråren under 80-talet, då alla de svenska konstrevolutionärerna därute arbetade för brinnande lifvet, agiterade och orerade och dessemellan gåfvo det inneboende tjuvpojkslynnet sin tribut i upptåg af den mest burleska art, för

I LIVET

... till Granada.

KOM UT I VÄRLDEN
TIDBAR MÄLARE

arts och i början af 80-talet slog han sig på akvarellmålning. Efter hand tillägnade han sig också oljemålningens teknik och med verk sådana som "En olyckshändelse", "Dopet", "Sorgehus i Bretagne" m. fl. ryckte han upp i ledet bland den moderna svenska konstens främste och erhöll den ena stora utmärkelsen efter den andra.

Men är Allan Österlind framstående som målare, har han ännu mera vidgat sitt konstnärstrykte som etsare. Som sådan står han så högt, att hans blad äro att räkna till mästerverken inom genren. Den berömda samlingen i Petit palais i Paris besitter flere af hans utsökta etsningar i färg och för öfrigt äro hans alster på detta område spridda i alla mera framstående etsnings-samlingar icke endast i Europa, utan också i Amerika.

Det är hans resor i Spanien, som härvidlag försett honom med motiv. Kastanjettknäppande och dansande Madrid-flickor, cigarrettrökande andalusiska skönheter, eldiga senoritas, som från amfiteatern slunga blommor ned till arenans segrande toreador — se där det hufvudsakliga ämnesvalet! Kompositionen i dessa etsningar darrar af lif, teckningen är fast och full af grace och espri och färgerna lysa med en diskret eld, liksom en berättande prosa, hvilken under sina behärskade uttryck rym-

TOREADOREN HYLLAS.

DE FLICKOR.

S VÅR

mer ett stort mått af lidelse. Äfven trycket vittnar om hög artistisk kultur, beroende därpå att konstnären har egna pressar, i hvilka han personligen framställer sina blad och med kräsen blick följer tryckningens alla stadier, tills han nått det resultat han önskar.

Under julen har Allan Österlind vistats i Göteborg, där han målat ett porträtt af sin gamle vän och konstnärskamrat Per Ekström, men vid det här laget torde han vara hemma i sitt kära Bretagne igen. Paris utgör dock hans stamtillhåll, där har hans konstnärnamn fått sin stämpel och stadga, och endast för några månader sedan köpte franska staten en stor målning, "L'Abreuvoir", af honom. Äfven har han helt nyligen fullbordat en altartafla för en bretagnisk kyrka, på beställning af biskopen i Saint Brieux. Men med allt detta har konstnären ingenting förlorat af sitt svenska kynne, och intresset för det gamla fäderneslandet lefver alltjämt med fullt lif i hans bröst. —

Hans son Anders Österlind lofvar likaledes att bli en utmärkt konstnär. Redan vid 16 års ålder exponerade han på Salongen och en af hans första dukar, befinner sig nu på museet i Tours. I fransk konst intager alltså namnet Österlind — eller Osterlind, som det skrives därefter — ett framskjutet rum, men detta faktum bringar intet minus i den insats Allan Österlind gjort i den moderna svenska konsten och som han ännu länge torde komma att öka med nya värden.

ERNST HÖGMAN.

ANDERS ÖSTERLIND.

Från Vikingasvenskarnes Runö.

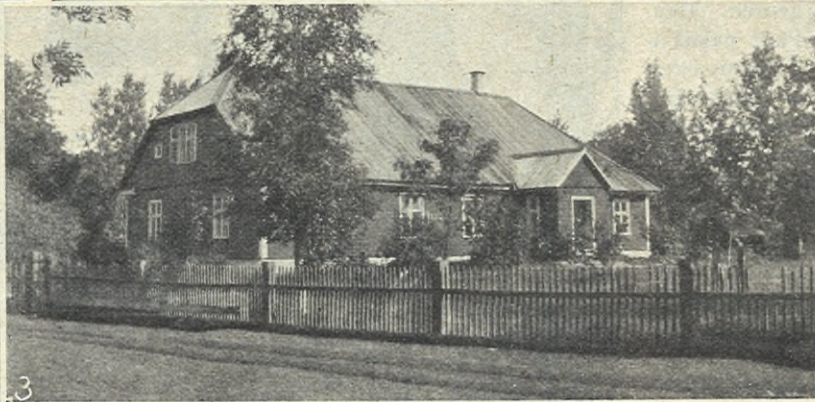
UNDER ÅREN 1906 och 1907 har Idun innehållit illustrerade uppsatser om den svenska kolonien på Runö och de säregna förhållanden, under hvilka den svenska folkön lefver, kringfluten af det slaviska folkhafvet. Författarinnan till dessa uppsatser, den svenske pastorns maka, fru Alma Zetterqvist, sänder oss nu därtill en serie vackra och karaktäristiska bilder från sin ö och beledsagar dem med en skrifvelse, ur hvilken vi citera följande:

“ — — — Under det förflutna året har jag haft den stora glädjen att få Idun mig tillsänd här i förskingringen och ensamheten. Jag kan icke på något synbart

från Runö genom svensk express“ vore det kärt för oss — —“

Vi ha naturligtvis med nöje tillmötesgått fru Zetterqvists önskan, vissa om att hon har rätt i, att de skola glädja Runösvenskarnas vänner, och meddela härmed bildserien i årets första nummer. Bilderna torde i allmänhet tala bäst för sig själva, men vi vilja dock i någon mån hjälpa våra läsare att orientera sig på Runö genom att meddela, att den första bilden är tagen en söndagsförmiddag utanför kyrkan, den andra framställer ett ungt par i söndagsdräkt, den tredje prästgården, den fjärde pastorn med sina läsbar, den femte ungdom på slätterarbete, den sjätte

sätt visa min erkänsla härför, utan kommer i stället med ytterligare en vädjan för Runö skull och deras, som intressera sig för vikingasvenskarna här ute. Skulle ni kunna bereda plats för den medföljande lilla serien “Folkflisbilder

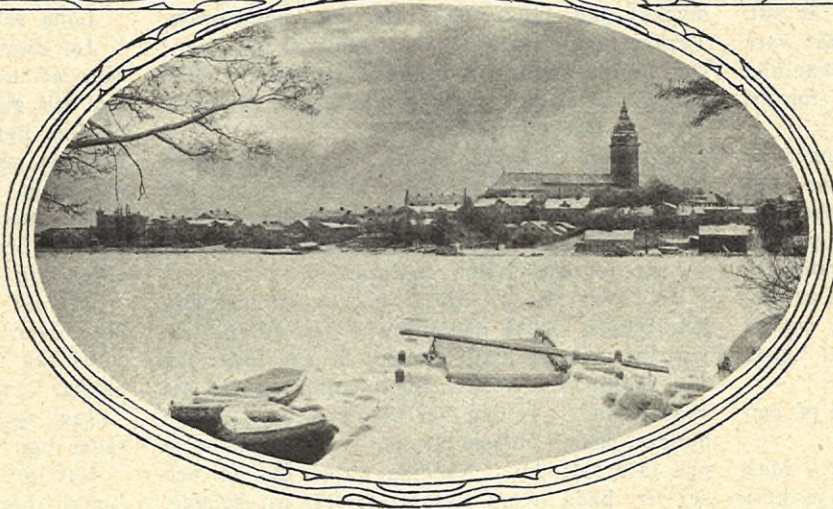

flickor på kyrkvägen, den sjunde “vår nya musikkår“, som fått sina instrument som gåfva från K. F. U. K. i Stockholm, den åttonde ett Runö landskap med väderkvarnar och den nionde runöbor på utkik efter ångbåten.

Författarhemmet i Strängnäs.

PÅ VÅR uppmaning har det unga författarparet Ludvig Nordström och Marika Stjernstedt sändt oss några interiörer i bild och ord från sitt hem i Strängnäs. I den senare uppträder den annars så självständige författaren till "Fiskare" och "Borgare" som sekreterare åt den tredje medlemmen af familjen, lilla Lena

Cederström, som på sitt vis skildrar hemlifvet vid Nygatan i Strängnäs. Trots hennes ringa tilltro till "Ludvigs" flit och vakenhet har det försports, att mycket duktigt litterärt arbete blifvit utfördt under denna höst i diktarhuset, däribland ett sceniskt arbete "Ybeck", som kommer att uppföras på Svenska teatern under innevarande säsong.

JAG SATT OCH FUNDERADE, då kommer Lena fram till bordet.

Hvad Ludvig ser funder-sam ut? säger hon. Tänker Ludvig på annonsen?

Hvilken annons, Lena?

Annonsen, som Ludvig har lofvat Idun att skriva om oss?

Jag måste le åt barnet, som har sina egna benämningar på saker och ting.

Ja, Lena, jag tänker på annonsen, men jag vet inte, hvad jag skall skriva i den.

Men jag kan skriva den, om Ludvig vill! säger hon.

Visst vill jag, kära Lena, svarar jag henne. Naturligtvis vill jag det, jag har så mycket annat att tänka på just nu.

Då går hon in, och efter någon stund kommer hon och räcker mig ett papper, där jag läser följande:

Annonsen.

Af

Lena Cederström och Ludvig Nordström.

DET VAR en gång en herre och en fru och en liten unge, som bodde i Strängnäs på Nygatan, men som där blef för kallt, så flyttade dom till Björn-lunds pensionat, och där var det skönt och varmt, och ute på gården byggde ungen en snöfastning, som genast töade bort. Och inne hos fröken Björn-lund lekte ungen "Ver-stecken".

Vet Ludvig, hvad Ver-stecken betyder, för det är

Jag har emellertid fått ett litet infall.

Detta är ju en alldeles utmärkt början, kära Lena, säger jag åt henne. Kan du inte också säga, hvad jag skall fortsätta med. Du har ju satt ut, att vi äro två om annonsen, och då är det din plikt att hjälpa mig.

Ja, om du tar ett papper och skrifer opp då, så skall jag säga, hvad du skall skriva om, säger hon, och jag tar lydigt ett papper.

Hvad du är dum, Ludvig! säger hon bekymradt. Du måste ju be mig om hjälp, som bara är ett litet barn.

Ja, men hvilket barn, kära Lena!

O, du, stora pojke! ropar hon, ty fastän hon bara är ett litet barn, förstår hon ändå att uppskatta smicker.

Nu skall du få höra! säger hon. Först och främst skall du skriva om gaggas, och sedan skall du skriva om mig. Och sedan om vår katt, och sedan om rättan.

Hvad skall jag skriva då först och främst om mamma?

Vet du inte, hvad du skall skriva om henne, då hon är din egen fru?

Jag skakar på hufvudet.

Hvad du är lustig! utropar hon. Vet du inte

FAMILJEKRETSEN.

VID SKRIFBORDET.

VID FLYGELN.

det? Du skall skriva, att hon är den snällaste och den raraste och den vackraste och den klokaste och den allra, allra snällaste gagga, som finns. Vet Ludvig, hvad min kamrat Arla sade, när hon var här och lekte med mig i går afton? Hvad din mamma är söt, sade hon, och vet Ludvig, att Arla får vara uppe så sent på kvällarna, ända till klockan nio.

Det var betydligt! måste jag säga, för att tillfredsställa henne.

Ja, men jag får inte vara uppe längre än till klockan sju, därför att gagga vet, ser Ludvig, att det är inte nyttigt för små barn att vara uppe så sent om kvällarna, för gagga är så klok, och därför skall jag vara glad, förstår du, gubben, att jag har en så snäll och klok gagga! Var Luddes gagga lika klok med Ludde också?

Så hade vi med ens fastnat på en af Lenas försåtliga frågor.

Det var hon, Lena, svarade jag, men på den tiden var det inte alldeles som nu.

Nej, det kan jag förstå, säger Lena. Men nu skall Ludvig skriva, att gagga har vackert hår och vackra ögon och vacker mun — mycket vackrare än Ludvig! Jag tycker inte, att du är vacker, Ludvig. Ja, ibland tycker jag, att du är vacker, men, ser du, det är bara när jag sett så mycket på gagga en lång, lång stund, att *allting* är vackert, förstår du, pojken. Men du är snäll, och då gör det ingenting, om du inte är så vacker. Men gagga är både snäll och vacker. Kan du skriva det nu? Förstår du hvad jag säger, att du skall skriva?

Det skall du inte oro dig för, Lena! säger jag med så förtroendeingivande min, jag kan prestera just nu.

Då skall du skriva om mig. Men hvad ska vi skriva om mig, som bara är ett litet barn?

Ja, ser du, Lena, det är kanske ändå svårare! Tycker Ludvig, att jag är stygg?

Kära lilla Lena, det tycker jag visst inte, tvärtom.

Ser du det, lilla gubben! O, hvad du är lustig! Då skall du skriva, att jag är snäll. Ludd-vigg, nu kom jag att tänka på något. Vet Ludd-vigg, hvad jag skall ge gagga till julklapp? Jo, jag skall skriva på ett papper till gagga ett riktigt bref, förstår Ludvig, att jag skall lofva gagga att försöka vara riktigt, riktigt snäll hela nästa år. Men nu kom jag att tänka på det, att vi ska inte visa gagga den här annonsen, utan vi ska skicka den direkt till Idun, och sedan, förstår Ludvig, när annonsen är tryckt och gagga får läsa den, så får gagga läsa, att Ludvig tycker att jag är snäll. Och då blir hon så glad. Och då blir det en julklapp från Ludvig till gagga. Men säg, Ludvig, hvad tänker Ludvig ge gagga mer till julklapp. För naturligtvis måste väl Ludvig ge gagga en julklapp, då Ludvig är gift med gagga och hon är din hustru, lilla gubben!

Återigen en af dessa frågor, som man aldrig kan förutse.

Kanske Ludvig också skall skriva ett bref till gagga och lofva gagga, att Ludvig skall försöka att vara riktigt, riktigt snäll mot gagga? Hela nästa år?

Det skulle ju kunna tänkas, kära Lena, men det går inte till alldeles på det sättet mellan gamla människor, förstår du.

Nej, säger Lena, jag förstår nog det, vet Ludvig, för i fjol, när jag bara var sju år och inte ens det, då var jag så barnslig och förstod inte alls så mycket, som jag nu förstår. När gagga säger, att jag inte får prata för mycket vid bordet, så tänker jag på, hvad gagga säger, och försöker att göra som gagga säger, men, ser Ludde, ibland glömmar jag, hvad gagga har sagt. Och så är det så svårt för mig ibland, skall jag säga Ludvig, för jag är ju

alldeles ensam, men om jag hade många syskon, då skulle gagga inte ha tid att prata, så mycket med Ea, och då skulle Ea inte få prata så mycket själf. Tycker Ludde, att jag pratar för mycket vid bordet, men ser Ludde, det är så mycket jag tänker på, att jag måste prata. Tycker Ludde mycket om sitt gamla skåp i salen? Om Ludde skulle bli tvungen att välja mellan gagga och skåpet, hvad skulle Ludde välja då?

Hvad tror du själf, Lena?

Jag tror, att Ludde skulle välja gagga. Men vet Ludde, det är så *underligt*, tycker jag, när jag ser gaggas rara hufvud mot skåpet, det är så vackert, ja, det är så vackert, att — att — att det känns som *gredilint*.

Ja, kära Lena, passar jag på att inskjuta, jag tycker också någonting i den stilen, fast jag inte riktigt vet, om det är *gredilint*; jag har nämligen sett så många människor mot det skåpet, ända sen jag var liten som du, ja, ännu mindre, men i många år har jag nu varit borta och inte sett det. När jag nu ser det här och ser er båda emot det, så förstår du kanske, att jag minns långt tillbaka ända till den tiden, då jag själf var barn och allt hvad som hände då och allt, hvad som har hänt sedan dess, så att bakom era hufvud på skåpdörrarna ser jag en massa människoansikten, en stor rörlig tafla, och på det sättet tycker jag, att det är både underligt och vackert, och inte minst därför tycker jag om skåpet.

O, du lilla gubben! utropar Lena och hoppar upp i mitt knä, så att jag inser, att hon inte riktigt fattat mina ord, men det är inte heller så lätt för ett litet barn.

Men hvad ska vi nu skriva mer? frågar jag. Nu är det kattens tur, säger Lena. Tycker inte Ludde, att det är synd om katten? Vår lilla kisse, som var så söt! Men jag tror, att det var en vildkattunge. Och kanske man inte kan få någon riktig katt för ett så billigt pris som tjugufem öre! Tycker inte Ludde, att det är billigt att få en katt för tjugufem öre, då gaggas och Luddes böcker kosta öfver tre kronor?

Det har jag verkligen inte tänkt på, Lena, men det är kanske inte så orätt, hvad du säger.

Men tänk, om det varit Ludde, som skulle ha dränkts som katten! Det hade inte varit roligt för Ludde att krypa ner i en säck! Ludde måste skriva, att det var en *elak* katt, som bara fräste och klöste oss, en *riktigt* elak katt. Men om katten nu hade lefvat, skulle den då ha tagit hyresvärdens råttor, tror Ludde det?

Det är ju mycket svårt att säga, Lena, kattorna äro så märkvärdiga nu för tiden. Du vet väl, att somliga säger, att det bara är saga, att kattorna tagit råttor en gång.

Men då är kanske också hyresvärdens råttor bara en saga, tror Ludde det?

Det är också mycket svårt att säga, Lena!

Då ska vi inte skriva om den. Men vi ska väl säga, att Strängnäs är en vacker stad, ska vi inte det?

Ja, det ska vi.

Och att kyrktornet kan ha så många olika färger, ibland är det alldeles rött som blod, och ibland är det som guld och ibland som koppar, och ibland är det alldeles hvitt af rimfrost. Men tycker inte Ludde, att kyrkan borde få en riktig klocka med två visare. Nu är det så svårt, när man är ute och leker, att se, hur mycket klockan är, när det bara är en visare. Och därför kommer jag hem för sent, ibland.

Det har du verkligen alldeles rätt i, Lena!

Tycker Ludde, att jag är klok?

Det tycker jag, Lena.

Men jag tycker också, att Ludde är klok. Men inte så klok som gagga. Gagga är klok på ett annat sätt, förstår du, pojken!

Och för att trösta mig, om jag möjligen blifvit

i någon mån nedslagen, ger hon mig en klapp. Är det nu ingenting mer vi kan skriva om? frågar jag då.

Nej, nu vet jag ingenting mer! svarar hon.

Men ska vi inte säga ett enda ord om mig själf?

Lena ser helt fundersam ut.

Jo, säger hon till sist, det ska vi. Vi ska säga, att Ludde ligger hela dagarna på duchatellen och gäspar och röker cigaretter.

Men det är orättvist, Lena, när vi nu ha beslutat oss för att skriva så mycket vackert om gagga och dig!

Ja, men ser du, det är sant, lilla gubben! svarar Lena helt lugnt och nickar, och jag böjer mig inför hennes sanningskärlek.

Är det då ingenting mer att säga? frågar jag. Hon funderar.

Vi ska titta på fotografierna, säger hon och hämtar dem och betraktar dem uppmärksam.

Jag tycker, att det ser trefligt ut hos oss! säger hon till slut.

Det är inte utan att jag tycker detsamma, Lena! svarar jag.

Men Ludde ser ut, som om Ludde satt och sof vid skrifbordet, säger hon.

Men vet du, hvad du ser ut som, Lena? frågar jag, och då hon skakar på hufvudet: Du ser ut som den lille lord Fauntleroy!

Hvem var han? frågar hon.

Sätt upp "Lille lorden" på din julklappslista, så kommer du kanske en dag att få veta, hvem han var.

Är det en saga? frågar hon då.

Tyvänn tror jag det, Lena, måste jag svara. Men det gör ju ingenting, eftersom du tycker om sagor. Men har du ingenting att säga om fotografierna?

Då ser hon storögd på mig.

Ja, men Ludde, inte skall väl jag skriva hela annonsen! Ludde är ju författare och skall väl inte behöfva få hjälp af ett litet barn! Inte får väl Ludde hjälp af andra med allt, hvad Ludde skrifer. Hjälper gagga Ludde att skriva?

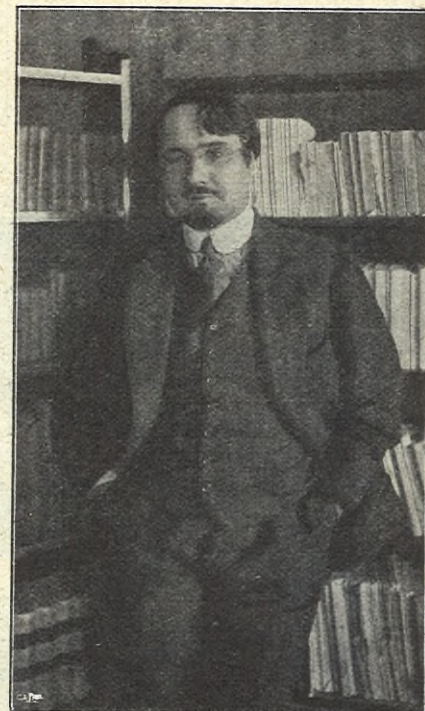
Ett barn kan verkligen sätta en på det hala, och nu börja vi komma in på afvägar. Jag värjer mig genom att fråga än en gång:

Säg nu, Lena, på allvar: tycker du, att det inte är mera att skriva om?

Nej, svarar hon och skakar på hufvudet, nu är det inte mer.

Åtminstone skulle jag inteskrifva mer.

Och då kan det alltså inte bli mer än det är. Ty Lena vet ingenting mer att berätta, och det är hon, som har dikterat annonsen, jag har bara varit hennes sekreterare. —

LUDVIG NORDSTRÖM.

Innan 7 kr. betalas för ett snörlif, bör ifrån Franska Snörlifssömmeriet i Stockholm, 1 Norrmalmstorg, 1 tr., dess illustrerade priskurant rekvireras.

IDUNS MODELLKATALOG

Oumbärlig för alla sömmerskor och för alla hem.
Fyra rikhaltiga säsonghäften årligen. Koloreradt omslag.
Prenumerationspris 2.20 för helt år — 60 öre pr häfte.

Hur "Stina" firade tjugondag Knut.

DET VAR TJUGONDAG-KNUT, och Nils och Karin höllo på att ge julgranen en liten extra uppfiffning, innan den på aftonen skulle gå sin ärofulla död i brasan till mötes. Pappa och mamma voro, som vanligt denna dag, hos morbror Knuts på middag, men hade — också som vanligt — lofvat att komma hem tidigt nog för att biträda vid autodaféen. Enligt gammal kär tradition var det nämligen pappas göra att, sedan granen ännu en gång strålat i all sin härlighet och därpå af mor och barnen ömt och varligt afkläds sin skrud, såga sönder den och placera den i en konstfärdig stapel i den stora öppna spisen i salen, där den sedan som "Knutsbrasa" fick sprida glädje och glans in i det sista.

Näst julafton var därför tjugondag den i barnens tycke roligaste under julen, och ifriga och glada sysslade de med sitt värf, då Lotten, husjungfrun, stack in sitt välfriserade hufvud, med den nätta serveringsmössan, genom dörren till tamburen.

"Lofvar barna att vara riktigt stilla och snälla och inte ställa te' någe spektakel, medan jag kilar ned och kastar ett kort i lådan?" frågade hon brådskande. "Jag dukar åf så fort jag kommer opp," tillade hon med en blick på bordet, där Nils och Karin nyss intagit sin ensamma middag, litet extra festlig i anseende till dagens betydelse.

"Ja, det lofvar vi, gå du," sade lilla Karin utan att se upp från den granna karamellen, hon just knöt en tråd om, "vi ska' nog vara snälla."

"Fast mamma sa' då förstas, att du *inte* skulle gå ifrån oss, medan hon var borta," anmärkte Nils och såg allvarsamt på henne.

"Å' Nils kanske rädd för att nå'n ska stjåla bort'en, medan jag är nere?" frågade Lotten försmädligt. "Förresten mente inte frun att förbjuda mig att gå ner te breflådan — det tar ju inte två minuter vet ja. Men våga er inte te' tända ett enda ljus i granen medan jag ä' nere, och akta er ni, om ni ä' olydiga," ljöd hennes onådiga afskedshälsning, i det hon åter försvann.

Barnen fortsatte en stund ifrigt sitt arbete, då en ringning plötsligt afbröt stillheten omkring dem. Häpna sågo de på hvarandra.

"Tror Nils att det kan vara pappa och mamma — redan?" frågade Karin sakta.

"Åhja — nog *kan* det välan — men —"

"Jo, Nils ska få *se*, att di kommer tidigare för att öfverraska oss!" Och förtjust rusade Karin ut i tamburen och till farstudörren, där hennes små fingrar ifrigt drogo från rigeln, hvarpå hon med ett strålände, förväntansfullt uttryck i sitt lilla ansikte stack hufvudet ut genom dörren. Hon drog det dock lika hastigt tillbaka igen med en förskräckt blick på Nils, som följt henne.

"Nils — det är en *buse!*" hviskade hon darrande.

"Förlåt en svulten stackare som ber om en liten slant te mat," ljöd med yrkesmässig ynklighet en stämma utanför.

"Stäng dörren, Karin!" hviskade Nils, som plötsligt drog sig till minnes mammas maning att aldrig öppna dörren, då de voro ensamma. Och med ett grepp i låset skulle han just hjälpa henne, då i detsamma en stor trasig och smutsig stöfvel stacks in i dörrspringan och

"Årets tolf kapitel"

Kvinnan och giftermålsbalken.

Ett kapitel om kvinnans önskemål vid revisionen af äktenskapslagstiftningen.

För den bästa uppsats på 3 à 4 Idunspalter öfver detta ämne, som med påskrift "Iduns artikeltäfling" insändes till Redaktionen inom utgången af denna månad, utbetala vi

ett pris af etthundra kronor.

ett pussigt blåfruset ansikte kom till synes i gläntan.

"Vi ger inga slantar, för vi får inte," sade Nils så manhaftigt han förmådde. "Var så snäll och ta bort foten, så jag kan få stänga dörr'n", och han sköt undan den förskräckta Karin, som med runda uppsparrade ögon stirrade på den fruktansvärda uppenbarelsen.

I stället för att följa uppmaningen att draga sig tillbaka, trängde sig emellertid den stora, grofva foten allt längre in, och trots att Nils' små sega pojkfingrar stretade emot så mycket de förmådde, stod inkräktaren strax efter inne i tamburen, plirande mot det elektriska ljuset — en så fullständig "koling" i all sin prydno, som någon kunde önska sig, med fransade byxor och en flottskenande kavaj, igenknäppt ända upp till halsen under den buteljgröna slokhatten, som på sitt trasiga brätte bar en hel liten snödrifva.

"Allri kan ja' tro att lilla herrskapet ä' så hårdhärtade, så dom inte unnar en stackars frusen och hungrig medmänniska att hvila sig en stund i värmen — bara här ve' kamin," mullrade han med sin hesa brännvinsbas, i det han med händerna utsträckta, gick fram mot eldstaden. Det blef några ögonblicks tystnad, under det han vände och vred på de stora smutsiga näfvarna för att tina upp dem, medan barnen, stumma af häpnad och förfäran, betraktade honom.

"Det var malle det här!" ljöd åter den skrofliga stämman. "Det ä' annat än te drifva omkring ute i det här djädrans vädret. Jag tror vi slår oss ner en stund" — och helt ogeneradt tog han plats på vedlåren invid kaminen, alltjämt med händerna sträckta mot den glimmande elden.

"Hvad det kryper skönt i skinnet," fortsatte han, oafslätligt öppnande och slutande fingrarna, "ja' trodde allri ja' skulle få lif i dom mer, så illasinnadt som ja' frusit sista veckan — si det ä' bra nog kallt hemma i min våning också, ska' ja' säja," tillade han med en sarkastisk grimas och någonting i själfva tonfallet, som väckte lilla Karins undrande medkänsla.

"Hvarför eldar du inte då?" frågade hon.

"Nej, si värmeledningen ä' sönder, sir lilla fröken."

"Det dryper på mattan åf din hatt," afbröt Nils honom tvärt, med en misstänksam blick i sina kloka bruna ögon.

Främlingen förde hastigt handen till hatten. "För fadern — så man kan glömma sig! Sitter ja' inte här med hatten på! Förlåt en obildad yngling, lilla herrskapet!" Och han lyfte var-

Berättelse för Idun af Emmy Köhler.

ligt af sig den drypande hufvudbonaden, gick till förstugudörren, som han öppnade, stack ut hatten och skakade af snön utanför, hvarpå han åter stängde, dock först efter att några gånger liksom pröfvande ha fört rigeln fram och åter.

"Såja! Jag kanske kan få lägga den på tork här en stund?" Och utan att invänta svar placerade han den våta tingesten på kaminens blanka nickelhuf och vände sig sedan plirande mot barnen, som, tätt slutna till hvarandra, med ett slags skräckfyllt intresse iakttagit honom. Instinktmässigt drogo de sig tillbaka, då han nu närmade sig dem och med en stor gest räckte handen mot den af dem, som händelsevis kunde ha lust till en intimare hälsning.

"Nu är den åtminstone varm och torr, och jag kanske kan få lof att hälsa på lilla herrskapet som det anstår en jäntleman," sade han förbindligt.

"Mitt namn ä' annars Knut Johan Fredrik Karlsson, om jag får lof att presentera mej själf — i hvardagslag också Stina kallad," tillade han med ett bredt grin.

Medan Nils med händerna på ryggen knappt märkbart rörde på nacken, lade Karin tvekande sin lilla hand i den svarta näfven och gjorde en liten nigknix.

"Heter du *Knut?*" sade hon långsamt och såg med ett par stora, förvånade ögon upp på honom.

"Ja, hvad skulle en yngling väl annat heta i dag, lilla fröken?"

"Men då är det ju din namnsdag!"

"Jo, jo minsann, och jäklar antura, om ja' inte tänker fira den med!" utbrast "Stina" med ett skrockande läte, som skulle föreställa skratt. "Det finns väl alltid nånting att kalasa på i ett schangdoblare hus som det här." Och han tog ett par steg mot salsdörren, med en snabbt forskande blick in i det upplysta rummet. Men Nils tog också ett halft steg framåt.

"Pappa kommer strax hem," sade han, ofrivilligt ledd af själfbevarelseinstinkten, "han och mamma ä' bara borta en liten stund på middag hos morbror Knuts — och Lotten kommer *genast*, hon är bara nere med ett bref" —

"Jaha, javisst ja!" sade "Stina", "jag såg henne just då' hon la' det i lådan härnere, mörk klänning, hvitt förklä', hvit mössa och schal — mycke' nått person förresten. Hon stog å talte' med en bekant, och ja' hörde henne just säga, att hon *genast* måste gå opp för småherrskapet var ensamma, men strax efter såg jag henne följa bekantingen opp åt gatan."

"Å, då kommer hon inte på länge, Nils!" hviskade Karin hjärtängslig, väl förtrogen med Lottens vana att för små tète à tète på gatan glömma hela världen.

Nils rynkade betänksamt ögonbrynen. Hvad lilla Karin inte förstod, men som med ens slog honom och kom hans hjärta att klappa fortare, var att "Stina" således *vetat af* att de voro ensamma, hvilket ställde hans intrång i en ännu betänkligare dager.

"Vill du inte vara så snäll och gå igen — du är ju varm nu," sade han så bestämt hjärtklappningen och den ty åtföljande skälningen i rösten tillät honom att tala.

(Forts.)

Uppgit lifvidd (under armarna), midjevidd och kjollängd erhåller Ni till eder figur

fullt tillförlitliga, moderna o. eleganta

Pappersmönster.

Erhållas omgående till nedanstående pris inom Sverige: Bluslif 40 öre, Kjolmönster utan slip 50 öre, Prinsessklänning 75 öre, Reformdräkt 75 öre, Barndräktmönster 50 öre, Kragmönster (Pollerin) 50 öre, Kappmönster 60 öre, Nationaldräktmönster 1 kr. Mönster kunna lifven beställas efter några ån våra modeller. Beställning skall då åtföljas af den modell som önskas. Priset är då dubbelt mot det vanliga.

Expedieras portofritt inom Sverige om rekvisition åtföljd af lifvidd insändes till Mästern Samuelsgatan 43, Stockholm

Iduns Mönsterafd.

Det uppbrända testamentet

Hvem är gärningsmannen

EN SPÄNNANDE
PRISTÄFLING FÖR
ALLA.

SE NÄRMARE UNDER
"VECKANS PRISTÄFLING"

ETT HUNDRA VÄRDE-
FULLA PRIS UT-
DELAS.

SE NÄRMARE UNDER
"VECKANS PRISTÄFLING"

Betjänten Bob Smith.

SIR EDWARD WILLIAM THORNDALE på Thorndale-Hill satt med tankfullt rynkad panna vid det massiva ekbordet i sitt biblioteksrum och läste ifrigt i ett handskrifvet dokument. De mot parken vettande fönstren stodo vidöppna och en engelsk sommaraftons milda luft strömmade in i det hvälfda gemaket. Solen höll just på att gå ned; ännu var

for han: "Hvarför rider han icke sin häst, som det anstår en adelsman på landet, och dricker sitt glas i stället för att kasta sig på skriftstället? — Åt dig, Ethel, har jag donerat ett kapital tillräckligt stort att skydda dig mot nöd och äfven dugande som hemgift, ifall du äktar en förmögen man, men inte tillräckligt att lefva på för den som är medellös förut."

Ethels ögon fylldes med tårar. Hon sänkte hufvudet för att dölja dem, då hon stammade ett par ord till tack; men sir Edward låtsade ej om hennes sinnesoro; utan fortsatte sin redogörelse, i det hans läppar krusades af ett ironiskt leende: "Mina tjänare äro också ihågkomna. Bob får mest, därför att han varit längst i min tjänst. Men åt Mrs Raddle ger jag ingenting."

Pastorn såg upp, förvånad.

"Hvarför det?"

Sir Edward svarade allvarligt:

"Om jag skänkte henne något, skulle hon genast springa åstad och gifta sig med den där tjufskytten och odågan Ben, som hon, den narraktiga människan, gått och förgapat sig i. Får hon däremot ingenting af mig, måste hon söka sig en ny tjänst, hvilket blir en lätt sak för henne med hennes skicklighet i kokkonsten."

Därefter lutade han sig tillbaka i stolen och sade till Lawten:

"Hvad ni har att vänta af mig, talar jag inte om. Möjligtvis blir det en rätt vacker summa, möjligen också motsatsen. Men så mycket kan jag säga, att största delen af min förmögenhet kommer att tillfalla fromma stiftelser och skolan i Eton, där jag studerade."

Medan sir Edward gaf sina åhörare dessa intressanta meddelanden, hade åtskilligt annat af vikt inträffat. Bob, som med egna ögon sett testamentet, hade berättat därom i köket och jungfrukammaren, och hans ord hade, som man kan förstå, väckt den största sensation och framkallat en dispyt om innehållet i det betydelsefulla aktskycket. I köket befann sig samtidigt en ung man på besök, en glad garçon, känd i hela grefskapet under namnet lustige Ben. Då Bob berättat hvad han sett, hviskade Ben några ord i sin kärestas, Mrs Raddles, öra och lämnade köket. Efter ett par minuter syntes han stående under den lilla verandan, och här hörde han, tryckt intill muren, största delen af samtalet, som sir Edward förde med sina gäster.

Då miss Ethel lämnade de båda herrarne ensamma och de fått ytterligare ett par buteljer vin att vederklicka sig med samt schackbrädet blifvit placeradt emellan dem, kröp Ben fram från sitt gömställe, begaf sig till Mrs Raddle, med hvilken han samtalade en kort stund, hvarefter han springande skyndade tillbaka till byn.

I värds huset "Vildsvinhufvudet" satt under tiden en ung man och rökte sin pipa samt läste i en bok vid skenet från ett talgjus.

Värden behandlade honom med förekommande artig-

Sir Edward Thorndale, Ethel Allen och kyrkoherde Lawten.

het. Det var nämligen Robert Thorndale, brorson till ägaren af Thorndale-Hill och, som man ansåg sannolikt, den blifvande arftagaren till godset. Förutom den unge författaren fanns ingen annan gäst närvarande i rummet, alldenstund ungdomen spelade fotboll ute på gården och byinvånarna stodo och sågo på.

Plötsligt blef den läsande störd i sin ro af Ben, hvars högröda ansikte visade sig i dörröppningen. Robert Thorndale mottog vänligt den unge mannen, med hvilken han ofta lekt tillsammans som pojke. Han ville bjuda honom på öl, men till värdens stora förvåning afböjde Ben, sköt sin stol helt nära Roberts och talade en stund ifrigt med honom. Så fort samtalet var slut, tog Ben afsked och lämnade Robert kvar i en synbart mycket allvarlig stämning. Efter hand ryckte denne sig lös ur sina tankar, skref ett bref till sin kusin miss Ethel Allen, hvilket han lämnade till värden att ombesörja, och gick därefter till hvila.

Påföljande morgon i gryningen väcktes byn af hofslagen från en galopperande häst. Ryttaren var Bob och han ropade i förbifarten till en och annan af by-folket, som öppnat sitt fönster för att höra hvad som var å färde, att baronetn träffats af ett slaganfall och att han, Bob, nu vore på väg efter doktorn. Men då dennes vagn rullade fram till godsets hufvudtrappa, hissade man just Thorndale-Hills flagga på half stång; sir Edward William Thorndale hade aflidit utan ha återfått medvetandet.

En stor skara människor var i den tidiga morgonstunden församlad i sorgehuset; aflägsna släktingar, förpaktare, grannar, kyrkoherden och den aflidnes notarie. Det hade genast blifvit bekant att ett testament förelåg. Då därför notarien uttryckte som önskvärdt att biblioteksrummet borde stängas igen, tills rättens handhafvare hunnit inställa sig, gick man genast med härfpå. Flere af de närvarande, däribland den dödes brorson, som föreföll märkvärdigt lugn, begåfvo sig till rummet, dörren öppnades litet, så att man kunde se att fönstren stodo uppslagna, hvarefter kyrkoherden vred om låset och tog nyckeln i förvar. Efter hvad han uppgaf hade han lagt märke till att testamentet fortfarande låg kvar på bordet.

Klockan tre på eftermiddagen, det var den 23 juli, infunno sig de juridiska tjänstemännen. Man öppnade dörren, trädde in i rummet och letade på bordet, men — testamentet var försvunnet; en liten askhög samt några förkolnade pappersrester lågo i stället för dokumentet på den lätt svedda bordsskifvan. Rundt omkring fann man några stelnade vaxdroppar, som otvivelaktigt runnit från ett ljus.

Det uppstod en oerhörd förvirring. Man genomsökte rummet utan resultat, och ingen väntade heller att finna något testamente, ty alla voro öfvertygade att det blifvit uppbrändt. Alla fönster stängdes genast, dörren förseglades och den tillstädeskomna skaran lämnade slottet under

Robert Thorndale.

det dock tämligen ljusst, men det oakadt tycktes läsningen välla den gamle herrn ansträngning. Han hängde förstoringsglaset, som han begagnat sig af, på en gammaldags argandisk lampa, och stödde hufvudet i handen.

Han hörde icke en kort knackning på dörren, utan spratt upp ur sina tankar först då en betjänt trädde in i rummet. Mannen bar en femarmad ljusstake och gjorde ett högst fantastiskt intryck, där han, iklädd sitt blodröda livré, stod i dörröppningen och höll de brinnande vaxljusen, hvilkas lågor häftigt fladdrade i luftdraget.

Han anmälde att kyrkoherde Lawten kommit på besök för att stanna kvar till supén och att miss Ethel låtit duka ute på lilla verandan. Därvid sneglade han på dokumentet, som hans husbonde hade liggande framför sig, och hans anletsdrag uttryckte plötsligt den högsta förvåning, då han läste den med stora bokstäver skrifna rubriken: "Mitt testamente". Helt spontant höjde han ljusstaken för att kunna läsa vidare, men under tiden hade sir Edward med möda rest sig ur stolen och varseblifvit att betjänten kommit för nära en porttjäre med ljusen. Han gaf honom en grundlig tillrättavising för hans öfversiktighet. Tjänaren hade flere gånger tillförene blifvit ertappad, då han handskats vårdslöst med elden, och nu hotade hans husbonde att jaga honom på porten, om han lät dylikt komma sig till last ännu en gång.

Sir Edward gick därefter ut på verandan, där kyrkoherden redan väntade honom. Strax därpå kom också miss Ethel, husets unga värdinna och en aflägsen släkting till den gamle baronetn, ditut, kyrkoherden läste en kort bordsbön och man grep sig an med måltiden.

Sir Edward befann sig mot vanan vid briljant lynne, han prisade hushållerskans, Mrs Raddles, utmärkta kök och gjorde all heder åt rätterna och viner, isynnerhet åt det gamla portvinet, som var hans stolthet.

Han omtalade äfven, att han upprättat sitt testamente, hvilket gaf kyrkoherden, som hittills suttit så godt som alldeles tyst och endast ägnat sig åt måltiden, anledning att uppmärksamt lyssna och Ethel att i spänd förväntan rikta sina vackra blåa ögon mot sir Edward.

"Ja, det har kostat mig alldeles tillräckligt med arbete, så kortfattadt det än är," började åter baronetn, "men nu har jag också fått det så som jag vill ha det. Min brorson Robert, den slyngeln, har jag gjort arflös..."

Här afbröt han sig ett ögonblick och iakttog den unga flickan, hvars kinder blifvo alldeles purpurroda; lugnad fort-

Mrs Eliza Raddle.

Benjamin Smith.

stor bestörtning. Äfven Robert, arftagaren, gick sin väg.

Lagens handhafvare skredo genast till handling. Man häktade Robert Thorndale, Ethel Allen, betjanten Bob Smith, Mrs Eliza Raddle, Benjamin Smith, kallad Ben, och — kyrkoherden Samuel Lawten. De blefvo såsom misstänkta att ha antingen förstört eller varit behjälpliga vid förstörandet af aflidne sir Thorndales testamente förda inför domaren, som hänvisade målet till brottmålsdomstolen med afböjande af den borgen man velat ställa för de anklagade.

Anklagelsepunkterna voro följande:

1. Mot Robert: Han hade genom Ben fått veta att hans onkel gjort honom arflös, hvadan han hade påtagligt intresse af att testamentet blefve skaffadt ur vägen. Hade han alltså ej själf förstört detsamma, låge det antagandet dock nära till hands, att han varit upphofvet till den brottsliga gärningen. En graverande omständighet var ett bref, som han aftonen före dödsfallet skrifvit till sin fästmo Ethel Allen, och hvori han uppmanar henne att icke fälla modet, ty ännu var det ej alla dagars afton, samt ber henne om ett samtal på följande morgon. Naturligtvis hade gärningen blifvit planlagd under detta samtal, ehuru han själf bestred att något dylikt ägt rum, och utförandet af dådet skett omedelbart efteråt.

Förgäfvos framhöll försvarsadvokaten, att om Robert velat undanskaffa testamentet, skulle han med all säkerhet valt ett mindre uppseendeväckande tillvägagångssätt, exempelvis genom att kasta dokumentet i vattnet eller bränna upp det i kaminen. Domstolen häfdade som sin mening, att den anklagade just sökt att skjuta skulden på en tillfällighet, för att det skulle se ut som om en vårdslös tjänare eller den döde själf kommit för nära med ljuset, hvarvid dokumentet fattat eld.

2. Ethel hade otvivelaktigt handlat på inrådan af Robert; att hon genom testamentets förstörande gick miste om de penningar, som skulle tillfalla henne, kunde vara henne tämligen likgiltigt, eftersom hon ämnade gifta sig med Robert, som nu var i besittning af den ofantliga förmögenheten.

3. Ej mindre graverande voro misstankarna hvad Ben beträffade. Han hade alla skäl att frukta testamentet, därför att det lade sig hindrande i vägen för hans giftermål med Mrs Raddle och hans plan att med hennes förmögenhet köpa en vårdshusrörelse. Hur stort hans intresse i själfva verket var framgick af hans bekännelse, att han lyssnat och satt sig i förbindelse med Robert. Han kunde lika litet förneka att han under natten försökt intränga i rummet för att, som han påstod, noggrant genomläsa testamentet.

Några sönderbrutna ribbor i spaljeren och aftryck af hans fotsulor i trädgårdsrabattens mjuka mull hade förrådt honom. Han ville visserligen göra troligt att han afstått från att klättra uppför muren, emedan företaget syntes honom alltför vågadt, men ingen trodde honom, då hans oförvägenhet och vana vid dylika streck voro välbekanta. För öfrigt stod det utom allt tvivel att Robert lofvat honom en större belöning, om han röjde testamentet ur vägen.

4. Mrs Raddle hade också skäl att vara missnöjd med den döde och hans testamentariska dispositioner. Såväl hon som hennes fästman Ben skulle finna det förenligt med sin fördel, om dokumentet förstördes. Eftersom hon stod för hushållet och för öfrigt hade mycket att säga i husets angelägenheter, kunde hon lätt skaffa sig tillträde till rummet och äfven förhjälpa Ben ditin.

5. Misstankarna mot Bob voro mindre besvärande. Det låg i hans intresse att testamentet blef bevaradt, men han måste själf tillstå att nyfikenheten om natten drivit honom in i rummet för att läsa igenom aktstycket. Vaxdropparne vittnade att han haft ljus med sig, och till följd af hans bekanta oförsiktighet låg åtminstone den misstanken nära, att han genom slarf anstiftat branden.

6. Tyvärr var också kyrkoherden Lawten starkt komprometterad i saken. Han hade lämnats i okunnighet om testamentets dispositioner, och redan nyfikenheten kunde därför tänkas ha lockat honom att smyga sig in för att läsa det. Därvid kunde han ha råkat tända eld på papperet af oförsiktighet, eller också, vare sig han haft ondt i sinnet eller ej, förstört det mot sin vilja. Men nu tillkommo följande omständigheter: Gärningen hade otvivelaktigt utförts tidigt på morgonen. Det stämde ej med kyrkoherdens förklaring att han sett testamentet, då han första gången stängde rummet. Han ensam hade burit nyckeln i fickan, och då dokumentet senare ej fanns på sin plats, så kunde ingen annan än han under mellantiden bränt upp det. Han inskränkte då sitt påstående till att han endast sett något hvitt, som förmodligen var askan, fast han trodde det vara testamentet, men denna förklaring hjälpte honom föga.

Samtliga de häktade förnekade sin skuld i hvad som skett. En mängd förhör höllos, hela slottet, utom det förseglade biblioteksrummet, underkastades den noggrannaste undersökning, men man fann intet testamente eller heller inga spår, som kunde leda till upptäckt.

Efter ungefär ett års förlopp sammanträdde rätten för att döma i målet mot Robert Thorndale och hans medbrottslingar. Flere dagar förflöto under pinsamma korsförhör och bildandet af jury. Då — man skref den

22 juli — anhöll Roberts advokat att man måtte företaga en visitation af biblioteksrummet. Ehuru man inte kunde vänta sig den ringaste nytta häraf, beslöts i alla fall att undersökningen skulle ske, och påföljande dag stodo rättens ledamöter, försvarsadvokaterna och de anklagade framför det ödesdigra rummet.

Man bröt förseglingen och trädde in. Luften var kvaf, hvarför fönstren öppnades. Ett klart, varmt solsken strömmade in, och de anklagade kastade vemodsfulla blickar utåt parken, där de ej på länge fått lustvandra.

Domaren gaf juryn en förklaring öfver situationen. Han pekade på bordet och lade ett hvitt pappersblad på den svedda fläcken för att visa, hur man angifvit att testamentet legat. Det var nu stängd på timmen ett år sedan det stängda rummet förra gången öppnats.

Från biblioteket begaf sig hela skaran ned i trädgården för att granska spaljeren, upp för hvilken Ben ämnat klättra. Under tiden hölls rummet sorgfälligt stängd. Då man femton minuter senare vände tillbaka, möttes alla af en högst öfverraskande syn. Papperet, som domstolspresidenten demonstrerande lagt på bordsskifvan, var uppbändt, och det återstod endast en liten askhöj, från hvilken lätta rökskyar ringlade upp i luften.

Plötsligt stod det klart för en-hvar, både hvem som bränt upp testamentet och hvilken som hjälpt till att utföra dådet. — Vi bedja nu våra läsare gissa: hvem var gärningsmannen?

OPERETT-TEATERNS nyhet "H. K. H." torde enbart till följd af namnet komma alla rojalistiska hjärtan att klappa fortare, dels vid tanke på att sägnen om kungaglansens äkthet här skall få verklighetsbelysning, dels af oro öfver möjliga vanvördigheter mot tronens besittare. Men författarna ha inte gått till ytterligheter åt någondera sidan, utan snällt hållit sig till det småtrefliga och småsatiriska.

Man tänke sig en ung söt drottning öfver ett litet rike, som ej nämns i Almanach de Gotha. Till henne kommer en giljande prins från ett annat litet rike, åtföljd af sin far, "un roi en exil". Prinsen får drottningen till gemål — och så till

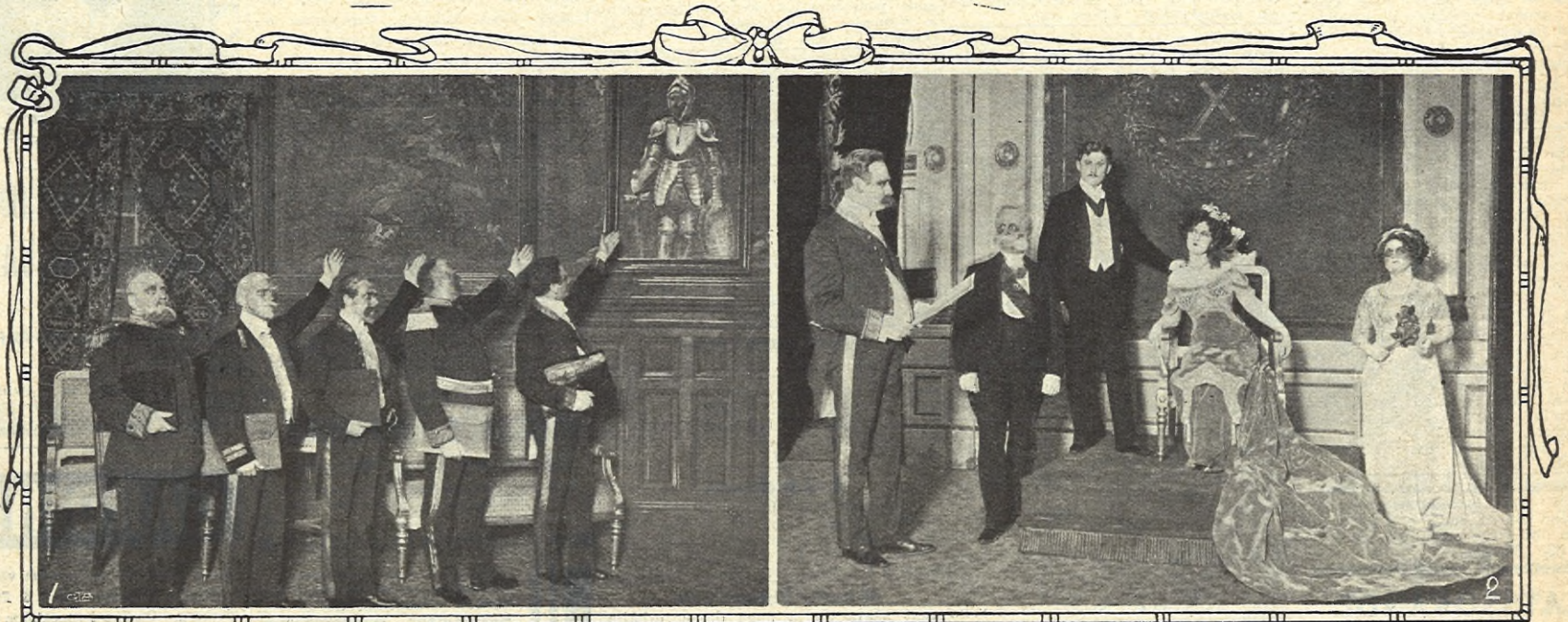
Från scenen och estraden

vida är allt godt och väl. Men då han vill taga del i regeringen, blir han vänligt men bestämdt afvisad af drottningen och hennes ministrar. Hans skyldighet är att trygga tronföljden och därmed basta. Prinsen-gemålen blir naturligtvis desperat öfver en sådan sakers ordning och reser sin väg, men upphinnes vid gränsen och föres tillbaka, hvarefter historien slutar med att prinsen får bli ej blott sina

barns far, utan också sköta regeringstömarna.

Musiken, af Caryll, är lättflytande och pikant. Drottningen har en behagfull och vackert sjungande representant i fru Hilma Mattson-Nyström och hr Ottosons prins ser så där romantiskt bra ut ut som det är brukligt i de tyska följetongsromanerna. "Le roi en exil" spelas roligt nog af hr Adami, fast ingen kan bli klok på hvarför han snart sagdt i alla roller skall gå som en öfversträngd hofmästare. Ministrarna utmärka sig för lyckade masker.

ARIEL.

Operetten "H. K. H." 1. Ministrarna med konseljpresidenten (hr Textorius) längst till höger. 2. Scen ur första akten: konseljpresidenten (hr Textorius), exkonungen (hr Adami), prins Cyril (hr Ottoson), drottning Sonja (fru Mattson-Nyström) och Zanofa (fru Leijman-Uppström). A. Blomberg foto.

Finast i smak
och
näringsrikast
äro

VÄRGÅRDA
(Kongl. Hofleverantör)
Hafrefryn e Hafremjöl

PARETER.

— Vårgårda —
Proton-Hafremjöl!

KÖKSALMANACK

Redigerad af
ELISABETH ÖSTMAN.

Inneh. af Elisabeth Östmans Husmoderskurs i Stockholm.

FORSLAG TILL MATORDNING FÖR VECKAN 2—8 JANUARI 1910.

SONDAG. Frukost: Smörgåsbord; färserade tomater med stekt potatis; mjölk; kaffe eller te med hvetebrödsrullor. Middag: Stekt filet af abborre med citronsås; entrecôtes i vin med spansk sås; legumyter och salader; blanchmangar med mandelässa.

MÅNDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafrefrynsgröt med mjölk; sillgratin; mjölk; kaffe eller te. Middag: Jämtska kotletter med årtar; Eskilstunasoppa med skorpor.

TISDAG. Frukost: Smörgåsbord; stekt svinnjure med gräddsås; mjölk; kaffe eller te. Middag: Frikassé på calf med potatis; chokladkräm.

ONSDAG. (Trettondagsafton): Frukost: Smörgåsbord; kokt frankfurterstorf med pepparrot och potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Lutisk med skivad smör och ryska årtar; risgrönsröt med mjölk.

TORSDAG. (Trettondagen): Frukost: Smörgåsbord; franska kotletter med årtar; mjölk; kaffe eller te med affranskrok. Middag: Kejsarsoppa med oststänger; hummermajonnäs; stekt tjäder med brynt potatis och salader; citronkräm med mandelfor.

FREDAG. Frukost: Smörgåsbord; ägelstufning i snäckor (rester från rettondagen); mjölk; kaffe eller te. Middag: Kall skinka och fläskkorff med potatispuré; blåbärskompott med tispad grädda.

LÖRDAG. Frukost: Smörgåsbord; riffstek med potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Laxpudding med äggstanning; slätvälling med ägg.

RECEPT:

Färserade tomater II (f. 6 pers.). 6 stora tomater, 3 msk. smör (60 gr.), 4 msk. mjöl, inkromet af omaterna, 2 msk. grädda, 2 msk. champinjonspad, 1/2 tsk. fint hackad portug.

lök, 1 hg. kalfrässa, 1 liten burk champinjoner, 1/2 msk. madeira, salt, hvitpeppar.

Till formen: 2 msk. smör, 2 msk. stötta skorpor.
Beredning: Tomaterna sköljas, torkas och ett lock utskäres uppe vid stjälken. Tomaterna urhållas med en silversked. Hälften af smöret fräses med mjölet, inkromet, grädden och champinjonspadet tillsätts jämte den fint hackade löken, och såsen, som bör vara bra tjock, får koka 5 min., hvarefter den passeras genom härskigt.

Kalfrässen blancheras, påsättes i kokande, saltadt vatten och får koka 1/2 tim. eller tills det är vitt och fast. När det kallnat skrädes det och skäres i små tärningar. Champinjoner skäras likaså i tärningar och fräses i resten af smöret jämte kalfrässen. Svampen och bräset blandas med den passerade såsen och afsmakas med vinet och kryddorna. Därmed fyllas tomaterna och locken påläggas. De ställas i en smord och brödbeströdd låg pajform och beläggas med små smörflockar. Sist strös resten af de stötta skorporna öfver och tomaterna stekas i ugnen omkring 1/2 tim.
De serveras till smörgåsbordet eller som mellanrätt.

Stekt filet af abborre med citronsås (f. 6 pers.) 1 1/4 kg. abborrar, 1 msk. salt, 1 tsk. ättika.
Till panering: 1 ägg, 3 msk. hvetemjöl, 3 msk. fint stötta skorpor.
Till stekning: 3 msk. smör (60 gr.).

Sås: 1/2 hg. smör, 2 äggulor, 3 dcl. tjock grädda, skal och saft af 1/2 liten citron, 1 tsk. strösocker, 2 msk. förväll, finhackad persilja.

Till garnering: 1/2 citron i skivor, persilja.
Beredning: Abborrarna urtagas, sköljas mycket väl och torkas med en fiskhandduk. Huvudet afskäres och fisken skäres i filletter med en spetsig knif, skinet, ryggbenet, fenorna och alla småben borttagas. Filleterna ingnidas med saltet och ättikan och får ligga 1 tim., hvarefter de ånyo torkas med en duk. Filleterna penslas med det uppvispade ägget och vändas i en blandning af hvetemjöl och de stötta skorporna. En tackjärnsplatta upphettas långsamt och smöret brynes däri, fiskfilleterna läggas och stekas vackert gulbruna på båda sidor. Till såsen skivas smöret i en kastrull, de vispade äggulorna och grädden tillsätts, hvarefter såsen får sjuda öfver elden, men ej koka. Såsen afsmakas med citronsalet, citronsaften, sockret och persiljan. Fisken upplägges på varmt serveringsfat, såsen hålles öfver och anrättningen garneras med persilja och citronskivor.

Entre-côtes i vin (f. 6 pers.) 1 1/2 kg. entre-côtes, 1 hg. mager, rökt skinka, 2 msk. smör, 1 tsk. salt, 3/4 lit. buljong, 2 dcl. madeira.
Sås: 1/2 lit. stark, brun buljong, 1 liten morot, 5 persiljestjälkar, 1 1/2 msk. smör, 2 msk. mjöl, köttsky, salt, socker, hvitpeppar.
Beredning: Köttet tvättas med en duk doppad i hett vatten. Skinkan skäres i strimlor och därmed späckas köttet i täta jämna rader. Smöret brynes i en stekgryta, köttet illäggas och

ENTRE-CÔTES I VIN (f. 6 pers.)
1 1/2 kg. entre-côtes, 1 hg. mager, rökt skinka, 2 msk. smör, 1 tsk. salt, 3/4 lit. buljong, 2 dcl. madeira.
Sås: 1/2 lit. stark, brun buljong, 1 liten morot, 5 persiljestjälkar, 1 1/2 msk. smör, 2 msk. mjöl, köttsky, salt, socker, hvitpeppar.
Beredning: Köttet tvättas med en duk doppad i hett vatten. Skinkan skäres i strimlor och därmed späckas köttet i täta jämna rader. Smöret brynes i en stekgryta, köttet illäggas och

ENTRE-CÔTES I VIN (f. 6 pers.)
1 1/2 kg. entre-côtes, 1 hg. mager, rökt skinka, 2 msk. smör, 1 tsk. salt, 3/4 lit. buljong, 2 dcl. madeira.
Sås: 1/2 lit. stark, brun buljong, 1 liten morot, 5 persiljestjälkar, 1 1/2 msk. smör, 2 msk. mjöl, köttsky, salt, socker, hvitpeppar.
Beredning: Köttet tvättas med en duk doppad i hett vatten. Skinkan skäres i strimlor och därmed späckas köttet i täta jämna rader. Smöret brynes i en stekgryta, köttet illäggas och

BILDAD flicka, kunnig i matlagning, bakning, alla hushållsbestyr, söker plats. Goda rek. Svar »Villig-arbet-sam», Sv. Telegrambyrå, Sthlm.

22-ÅRIG anspråkslös flicka som genomgått Elisabeth Östmans husmoderskurs, kunnig i linnesömnad, önskar plats i familj. Lön önskas. Svar till »22 år, Iduns exp. f. v. b.

22 ÅRS FLICKA med goda betyg från 8-kl. läroverk önskar plats som lärarinna. Svar till »Undervisningsvan och anspråkslös», Iduns exp.

I bildadt, godt hem, där tjänarinnehjälper finnes, önskar 23-årig hushållsvan flicka till 15 jan. eller senare plats som biträde åt husmodern. Plikt-troget, villigt och pålitligt arbete presteras. Svar till »Verklig hjälp», Iduns exp.

HUSLIG, anspråkslös flicka från godt hem på landet, därifrån flerårig praktik, som genomgått 8-kl. läroverk samt kurs i Facksk. i Uppsala, önskar komma i bildad fam. för att deltaga i hennets skötande, äfvensom hjälpa barn om sådana finnas med läxläsning och pianospelning. Lön efter förtjänst, men framför allt önskas vänligt bemötande. Svar till »H. 19 år», Västerås p. r.

SJUKGYMNAST som vistats några år i Tyskland önskar plats på landet, helst i Stockh. närhet för att mot fritt vivre lära hushåll. Svar »H. G.», Allm. Tidningskontoret, Stockholm.

BARNSKÖTERSKEPLATS i England önskas af bildad, barnkär flicka, fullt kompetent att på egen hand sköta spädat barn, kunnig i sjukvård, äfvenså sömnad. Goda betyg och rek. från läk. finnas. Svar till »Marianna», under adr. S. Gumellii Annonbyrå, Stockholm f. v. b.

- Aftonkappor fr. Kr. 44.—
- Skidkläder för damer. ” ” 33.—
- Promenadkjolar sydda å egen atelier ” ” 18.50
- Sidenblusar af taftt alla färger ” ” 12.50
- Spetsblusar ” ” 4.50

A.-B. NORDISKA KOMPANIET, STUREPLAN.

brynes väl på alla sidor, hvarefter det saltas och den kokande buljongen och vinet påspådas litet i sänder och köttet får sedan färdigsteka med tätt slutet lock omkring 2 tim. Till såsen kokas buljongen med den skrapade och sönderkurna moroten, samt persiljan, tills buljongen fått god smak, då den silas och skummas. Smör och mjöl sammanfräses, buljongen och den silade samt skummade köttjusens tillsättes litet i sänder, hvarefter såsen får koka 15 min. Den afsmakas med kryddorna och mera vin tillsättes, om så önskas.

Blanc-manger med mandel-äss (f. 6 pers.). 1 hg. sötmandel, 5 gr. bittermandel, 1/2 lit. tjock grädda, socker efter smak, 1 msk. sherry, 2 röda och 2 hvita gelatinblad, 2 msk. varmt vatten.
Till garnering: 25 gr. sötmandel.
Beredning: Mandeln skällas och drives genom mandelkvarn, grädden vispas till hårdt skum, hvarefter sockret, vinet samt det sköljda och i varmt vatten upplösta gelatinet tillsätts. Massan slås i en geléskål och ställes på svalt ställe att stelna. Då blanc-mangern skall serveras, garneras den med den skällade och i fina strimlor skurna mandeln.

Jämtska kotletter (f. 6 pers.). 4 hg. finhackad buljongskött, 1 hg. benfritt oxkött, 1/2 hg. späck, 1 ägg, 2 kkp. gräddmjöl, 2 msk. stötta skorpor, 1 liten rödlök, 1/2 msk. smör (10 gr.) till löken, 2 tsk. salt, 1/4 tsk. hvitpeppar, 1/4 tsk. ingefära.
Till panering: 1 ägg, 1 kkp. stötta skorpor.

Till stekning: 4 msk. smör (80 gr.).
Beredning: Oxköttet tvättas med en duk, doppad i hett vatten, skäres i tärningar och drives tillika med späcket genom köttkvarn och blandas med det finhackade buljongsköttet. Därefter tillsättes det uppvispade ägget, gräddmjölet och kryddorna, och färsen arbetas omkr. 20 min. Rödlöken skalas och förvälles, hackas fint och fräses i smöret samt tillsättes sist i köttfärsen. Af färsen formas små kotletter i form af hjärtan, hvilka penslas med uppvispadt ägg och beströts med stötta skorpor. Kotletterna stekas hastigt i smöret, uppläggas på varmt serveringsfat och serveras helst med brun sås och årtar.

Eskilstunasoppa (f. 6 pers.) 1 1/2 dcl. korngryn, 2 1/2 lit. vatten, 1 lit. färska syltga äpplen, 1 kkp. krossocker, 2 äggulor, 2 dcl. tjock grädda.
Biskvier, krusbärssylt.
Beredning: Grynen sköljas väl och påsättes att koka i kallt vatten, äpplena sköljas, torkas, skäras i klyftor och kärnhusen borttagas. De nedläggas i soppan när den kokat upp. Då grynen äro mjuka, och äpplena falla sönder, passeras soppan. Sockret tillsättes och soppan får ett uppkok. Äggulorna och grädden vispas upp i sopp-skålen och soppan tillsätts under stark vispning.
Den serveras med biskvier och krusbärssylt.

Franska kotletter (f. 6 pers.) 1/2 kg. magert svinkött, 1/2 kkp. fint stötta skorpor, 1 ägg, 2 1/2 dcl. tunn

grädda, 1 dcl. vatten, 3 msk. fint hackad persilja, salt, hvitpeppar.
Panering: 1 kkp. stötta skorpor.
Till stekning: 3 msk. smör, 2 kkp. buljong.
Beredning: Köttet torkas med en duk doppad i hett vatten, skäres i bitar och drives 4 ggr genom köttkvarn. De stötta skorporna blandas med det uppvispade ägget, grädden och vattnet, samt få stå och svälla 1/2 tim.

Färsen arbetas därefter tillsammans med skorpblandningen, tills den är jämn och smidig. Den afsmakas därefter med kryddorna och persiljan och få stå och svälla 3—4 tim.
Af färsen formas små aflånga kotletter, hvilka vändas i fint stötta skorpor och stekas vackert bruna i smöret. Pannan urvispas med den heta buljongen och såsen hålles öfver kotletterna på serveringsstatet.

Kejsarsoppa (f. 6 pers.) 1/2 msk. smör, 1 msk. mjöl, 2 lit. stark, klar buljong, 1/2 tsk. salt, 1/2 tsk. kajennpeppar, 1 tsk. socker, 1 dcl. marsala, 2 äggulor, 1 dcl. tjock grädda.
Förlorade ägg: 6 ägg, vatten, salt, 1/2 tsk. ättika.
Beredning: Smör och mjöl sammanfräses, buljongen påspådes litet i sänder, under flitig rörning och soppan får koka 15 min. Den afsmakas med vinet och kryddorna. Äggulorna och grädden vispas upp och tillsätts i soppan, som därefter upphettas, men får ej koka. Äggen förloras i kokande vatten tillsatt med salt och litet ättika samt serveras till soppan.

Kejsarsoppa (f. 6 pers.) 1/2 msk. smör, 1 msk. mjöl, 2 lit. stark, klar buljong, 1/2 tsk. salt, 1/2 tsk. kajennpeppar, 1 tsk. socker, 1 dcl. marsala, 2 äggulor, 1 dcl. tjock grädda.
Förlorade ägg: 6 ägg, vatten, salt, 1/2 tsk. ättika.
Beredning: Smör och mjöl sammanfräses, buljongen påspådes litet i sänder, under flitig rörning och soppan får koka 15 min. Den afsmakas med vinet och kryddorna. Äggulorna och grädden vispas upp och tillsätts i soppan, som därefter upphettas, men får ej koka. Äggen förloras i kokande vatten tillsatt med salt och litet ättika samt serveras till soppan.

Kejsarsoppa (f. 6 pers.) 1/2 msk. smör, 1 msk. mjöl, 2 lit. stark, klar buljong, 1/2 tsk. salt, 1/2 tsk. kajennpeppar, 1 tsk. socker, 1 dcl. marsala, 2 äggulor, 1 dcl. tjock grädda.
Förlorade ägg: 6 ägg, vatten, salt, 1/2 tsk. ättika.
Beredning: Smör och mjöl sammanfräses, buljongen påspådes litet i sänder, under flitig rörning och soppan får koka 15 min. Den afsmakas med vinet och kryddorna. Äggulorna och grädden vispas upp och tillsätts i soppan, som därefter upphettas, men får ej koka. Äggen förloras i kokande vatten tillsatt med salt och litet ättika samt serveras till soppan.

ANNONSER skola vara inlämnade till Expeditionen senast fredag för att kunna införas i följande veckas nummer.

LEDIGA PLATSER

DAM eller herre med förmåga att undervisa en 12 års gosse i de ämnen om tillhörda allm. lärov. 4:de klass, rhåller genast anställning å landet. Svar med löneanspråk till »X. Y.», Gum. Annonbyrå, Malmö f. v. b.

KONTOR finnes fast anställning för en dam van vid maskinskrifning och enklare bokföring. Svar till »Orontlig», Iduns exp.

godt hem, liflig trakt, stationsområde, där hushållsvan, bildad flicka lats, där husmodern själf är förindrad sköta hushållet. Tvänne tjäare finnas. Nya Inack-Byrån, Brunnebergsg. 3 B., Sthlm.

egendom i Södermanland får bildad, hushållsvan flicka, kunnig i matlagning plats. Nya Inack-Byrån, Brunnebergsg. 3 B., Sthlm.

På förekommen anledning lir den 15 instundande januari lats ledig för en snäll och ordentlig okerska. Närmare meddelas pr riksfon 69, Bollnäs.

PLATSSÖKANDE

BILDAD flicka, kunnig i matl. bakning, sömnad, handarb. söker plats, odt lyne. Vackra bet. Norra Inack-byrån, Malmkillnadsg. 27, Sthlm.

ENGLAND, comfortable Home life offered to young educated ladies wishing to learn the language. Swedish Ref. Kimber, 4 St. Stephens Road West, West Ealing.

ENGELSKT hem i Dalarne, med tillfälle att få engelska lektioner af införd engelska, särskildt under julfesterna, erbjudes af miss Young, Snöan, Ludvika.

PARIS-FAMILLE française reçoit quelques pensionnaires désirant apprendre le français. Références en Suède. Mme Ouvret, 10 Rue Scheffer.

FÖR 2 unga damer med fast anställning som vilja dela stort vackert rum finnes inackordering i godt hem å Ostermalm till nyår. Centralt läge. Ref. om så önskas. Närmare upplysningar Riks. O. 311 eller till »Hemtreffnad», Iduns exp.

BILDAD och oberoende dam sökes för att dela hem och vacker mindre våning å Ostermalm med bildad änkefru. Osterm. inack-byrå, Brahegat. 33, Stockholm.

UTOMORDENTLIGT god och billig inackordering kunna tvänne flickor, gossar eller herrar få. Svar till »Vänlig», Norrköping p. r.

Inackordering
önskas på nyåret för 12 års flicka i ett godt och vänligt hem i mellersta Sverige, där undervisning tillsammans med jämnårig kan erhållas i tredje klassens kurs. Reflekterande torde i bref meddela sig adr. till »Landluft», Iduns exp. f. v. b.

Inackordering,

ensamt eller deladt rum, kan erhållas hos Fru Maria Planting-Gyllenbäck, Artillerigat. 24, III. Allm. tel. 222 23.

Inackordering önskas.

Äldre man önskar förstklassig inack. jämte två å tre omöblerade rum hos bildad, äldre änkefru, Ostermalm eller Vasastaden. Prima ref. önskas. Kan också passa hos någon, som önskar flytta upp till Stockholm och kan i så fall bekväm våning om fem rum och kök få öfvertagas. Svar till »Van och ordningsfull husmör», Dagens Nyheters Annonk., Gustaf Ad. Torg, Sthlm.

NORRA Inack-Byrån, Malmkillnadsg. 27, Sthlm, ansk. platser åt lärarinnor, värdinnor, kontors-, sällskaps-, hushållsfröknar.

Förberedande kurs för inträdesökande till seminarium anordnas i Kalmar i mars—omkr. 6 juni. 1910. Afgift 45 kr. E. Svansson, överlärare, A. Ljungstedt, H. Lindgren, folkskollärare, Kalmar.

Tysk Ingeniör-Akademi
Wismar a. d. Ostsee
Polytekniskt Institut för maskin-, elektr.- och byggnadsingeniörer samt för arkitekter.

NU
Inkommet stort sortiment Schweizerbroderier, Handbroderade Maderbroderier och Besparingar, Handbroderade Näsdukar, Spetsar m. m. Rikt profortiment till landsorten.
OBS! Broderiaffären
Ny adress. Kommandörsg. 3, n. b.

ENIGHET GER STYRKA

GYNA SVENSK INDUSTRI
KÖP SVENSKA VAROR!

LANDETS VÄLSTÄND ÄR FOLKETS

SVERIGES ALLM. HANDELSFÖR.

GARDINER

tvättas utan slitning ytterst väl och billigt af Örgryte Kemiska Tvätt- & Färgeri-A.-B., Göteborg. Ombud i Stockholm: Sveamagasinet (Carl A. Thorell) Norrlandsgat. 6.

Annonsera i Idun!